



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU.411.003.01.2023

Pan Filip Przybysław Tasarz
Prezes Zarządu Fundacji Scytia

ul. Rynek 18
20-111 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.199.2023 z dnia 8 stycznia 2024 r.
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli

D/23/505 Udzielanie, wykorzystanie i rozliczenie środków wsparcia finansowego z wybranych programów realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Scytia (dalej: Fundacja lub Scytia), 20-111 Lublin, ul. Rynek 18.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Filip Przybysław Tasarz, Prezes Zarządu Fundacji (dalej: Prezes), od dnia 26 sierpnia 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Wnioskowanie o dotacje oraz realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Społeczeństwa Obywatelskiego ¹ . Efekty udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2021 r. do 31 sierpnia 2023 r., tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Barbara Koszałka, doradca ekonomiczny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/96/2023 z 26 maja 2023 r. 2. Blanka Wasilewska, doradca prawny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/97/2023 z 26 maja 2023 r. 3. Iwona Pacwa, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/126/2023 z 20 lipca 2023 r. (akta kontroli tom I str. 1-3, tom III str. 1)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja realizowała projekty finansowane z dotacji NIW, których zakres był zgodny z jej celami określonymi w Statucie. W terminach wskazanych w regulaminach konkursów składała do NIW wnioski o przyznanie środków finansowych na realizację zadań, a wydatki ponosiła w terminach określonych w umowach, przy czym w przypadku dwóch projektów bez uprzedniej zgody NIW.

Zgodnie ze sprawozdaniami z realizacji pięciu objętych kontrolą projektów, zatwierdzonymi przez NIW, Fundacja osiągnęła zakładane w umowach cele i wskaźniki rezultatu.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące wydatkowania otrzymanych z NIW środków finansowych polegały w szczególności na:

- dokonaniu zapłaty w kwocie 60,4 tys. zł za program komputerowy nieopowiedzianej jego udokumentowanym odbiorem, którego ponad dwuletnie wykorzystanie nie zostało potwierdzone w formie wydruków oraz nieudostępnionego do oglądu podczas kontroli NIK ze względu na trwające prace serwisowe,

¹ Dalej: NIW.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623 (dalej: ustawa o NIK).

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

- niezgodnym z zawartymi umowami udokumentowaniu wydatków potwierdzającym ich jednoznaczne powiązanie z realizowanym projektem,
- dokonaniu zapłaty za artykuły popularno-naukowe pomimo niespełniania przez nich wymagań określonych w umowie,
- dokonywaniu wydatków za zakupy dóbr i usług niezwiązanych z projektem lub nieuwzględnionych w kosztorysie.

W jednym projekcie stwierdzono realizację innych niż wskazane w umowie działań, bez zawarcia niezbędnego aneksu do umowy, z kolei w innym nie udokumentowano wykazanych w sprawozdaniu wartości trzech wskaźników rezultatów.

Fundacja dla realizowanych projektów prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową, przy czym w latach 2021-2022 na kontach nieprzewidzianych w Polityce rachunkowości. Zakupione w ramach realizowanych projektów środki trwałe wyposażenie nie było oznakowane logotypami NIW, a do ewidencji wyposażenia wpisano mniej laptopów aniżeli zakupiono w ramach jednego z projektów.

Z naruszeniem zapisów Statutu Fundacji, dotyczących reprezentacji, zawarto dwie umowy na zakup usług w kwocie 68,4 tys. zł, a 16 umów skutkujących zatrudnieniem członków Zarządu w łącznej kwocie 219,8 tys. zł nie zostało poprzedzone uchwałą Rady Fundacji w tym zakresie.

Wystąpiły przypadki nieterminowego składania sprawozdań z realizacji zadań finansowanych przez NIW i zwrotu niewykorzystanej dotacji, ponadto kwota środków wydatkowana w projekcie wykazana w sprawozdaniach z realizacji pięciu projektów nie zawsze wynikała z ksiąg rachunkowych.

Pomimo obowiązku określonego w Statucie Zarząd nie uchwalał rocznych planów działania Fundacji oraz planów finansowych, nie zrealizował również ustawowego obowiązku w zakresie składania Ministrowi Edukacji i Nauki corocznych sprawozdań z działalności Fundacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Wnioskowanie o dotacje oraz realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Społeczeństwa Obywatelskiego. Efekty udzielonego wsparcia.

Opis stanu faktycznego

1. Fundacja Scytia działała na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Rady Fundacji Nr 04/2022 z 10 lipca 2022 r. Została wpisana do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 23 października 2015 r. (pod nr 0000581703) jako podmiot nieposiadający statusu organizacji pożytku publicznego, nad którym nadzór sprawuje Minister Edukacji i Nauki.

Celem jej działania⁵ było m.in. prowadzenie dialogu społecznego na tematy polityczne, społeczne, kulturalne i naukowe; wspieranie inicjatyw o charakterze naukowym, naukowo-badawczym i badawczo-wdrożeniowym; działanie na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji; stworzenie zaplecza intelektualnego i organizacyjnego dla działalności społecznej i publicznej, służącej rozwojowi

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ W Statucie zdefiniowano 20 celów, realizowanych przez 15 działań, w tym m.in. realizowanie projektów w sferach informacyjnej, edukacyjnej oraz kulturalnej.

społeczeństwa obywatelskiego; integrowanie społeczeństwa wokół wartości kulturalnych.

(akta kontroli tom I str. 456-530)

2. W latach 2021-2023 (do 30 czerwca) Fundacja złożyła do NIW siedem wniosków o udzielenie dotacji na łączną kwotę 2293,5 tys. zł, z których trzy o wartości ogółem 799,9 tys. zł zostały zakwalifikowane do realizacji. W ww. latach Scytia realizowała również dwa projekty o łącznej wartości 1156,6 tys. zł, o dofinansowanie których wnioskowała do NIW w 2019 r. i w 2020 r. W okresie objętym kontrolą rozliczono jeden z nich. Wnioski o dofinansowanie zadań (siedem) złożono w terminach określonych w regulaminie konkursu.

Kwoty, o które wnioskowała Fundacja w czterech z sześciu badanych wniosków zostały przyznane przez NIW w pełnej wysokości⁶, natomiast w pozostałych dwóch zmniejszone⁷. Na podstawie przekazywanych przez NIW informacji o przyznanym dofinansowaniu i rekomendowanej kwocie dotacji, Scytia dostosowywała budżet zadania do nowej kwoty, w razie potrzeby zmieniała w poszczególnych latach strukturę kosztów oraz dokonywała zmiany terminów realizacji zaplanowanych działań. Zaktualizowane wnioski, złożone ponownie do NIW, po zaakceptowaniu, stanowiły integralną część zawartych umów.

(akta kontroli tom I str. 9-10, 67-77, 179-210, tom II str. 26-64, 273-310)

3. Wsparcie finansowe udzielone przez NIW w latach 2019-2023 (do 30 czerwca) w łącznej kwocie 1905 tys. zł przeznaczone zostało na realizację sześciu projektów:

- Razem dla kultury w Lublinie - Fundacja Scytia⁸. Projekt realizowany na podstawie umowy Nr PROO1a/75/2019 z 6 listopada 2019 r. w okresie od 1 czerwca 2019 r. do 31 grudnia 2021 r. Przyznaną kwotę dotacji 537 tys. zł wykorzystano w wysokości 534,7 tys. zł,
- Endowment Scytia⁹. Projekt realizowany na podstawie umowy Nr 10/PROO/2a/2020 z 13 sierpnia 2020 r. w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2022 r. Dotacja przyznana w wysokości 499,6 tys. zł została wykorzystana w kwocie 499,5 tys. zł,
- Horyzont Akademicki¹⁰. Projekt realizowany od 1 marca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. na podstawie umowy Nr PROO3/21/2021 z 15 września 2021 r. Przyznaną dotację w wysokości 198,5 tys. zł wykorzystano w kwocie 194,5 tys. zł,
- Budowa Wschodniej Federacji III Sektora¹¹. Projekt realizowany od 1 kwietnia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. na podstawie umowy Nr 571/III/2021 z 14 października 2021 r. Całkowity koszt zadania określony w umowie dotacji na 399,9 tys. zł, został rozliczony za lata 2021-2022 w kwocie 104 tys. zł (100% środków otrzymanych),

⁶ Dotyczy projektów: Razem dla Kultury - Fundacja Scytia (537 tys. zł), Endowment Scytia (499,6 tys. zł), Teatr bez Maski (120 tys. zł) oraz Budowa Wschodniej Federacji III Sektora (399,9 tys. zł).

⁷ Dotyczy projektów: Horyzont Akademicki (z 200 tys. zł do 198,5 tys. zł), Instytut Teatru Alternatywnego (z 200 tys. zł do 150 tys. zł).

⁸ Dalej: Razem dla kultury. Projekt sfinansowany z Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 (dalej: PROO), Priorytet 1a. „Zrównoważony rozwój organizacyjny - wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego”.

⁹ Dalej: Endowment. Projekt sfinansowany z PROO, Priorytet 2a. „Kapitały żelazne - dotacje operacyjne na wsparcie budowania początkowych kapitałów żelaznych”.

¹⁰ Projekt sfinansowany z PROO, Priorytet 3. „Rozwój instytucjonalny lokalnych organizacji strażniczych i mediów obywatelskich”.

¹¹ Dalej: Wschodnia Federacja. Projekt finansowany z Rządowego Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 (dalej: NOWEFIO), Priorytet 4. „Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich”.

- Instytut Teatru Alternatywnego¹². Projekt realizowany od 1 marca 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. na podstawie umowy Nr 4/PROO/4/2022 z 26 września 2022 r. Całkowity koszt zadania określony w umowie dotacji na 150 tys. zł, został rozliczony za 2022 r. w kwocie 75 tys. zł (100% środków otrzymanych),
- Teatr bez Maski - przestrzeń inspiracji artystycznej Lublina¹³. Projekt realizowany od 1 stycznia do 30 listopada 2020 r. na podstawie umowy Nr 210/I/2020 z 3 czerwca 2020 r. Dotację przyznaną w kwocie 120 tys. zł wykorzystano w wysokości 119,5 tys. zł.
(akta kontroli tom I str. 9-10, 78-85, 211-220, tom II str. 65-119, 311-327, tom III str. 36-45, 366-374)

W latach 2021-2023 (do 30 czerwca) Fundacja otrzymała również środki publiczne w łącznej wysokości 584,7 tys. zł na projekty realizowane w ramach programów zarządzanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych (218,7 tys. zł), Narodowe Centrum Kultury (101 tys. zł), Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (145 tys. zł) oraz Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego (120 tys. zł).

(akta kontroli tom I str. 11)

Fundacja, pomimo otrzymywania środków publicznych na realizację wieloletnich programów finansowanych z różnych źródeł nie uchwałała rocznych planów działania oraz planów finansowych wymaganych przepisem w § 19 ust. 2 lit. a Statutu. Nie przekazała również Ministrowi Edukacji i Nauki sprawozdania z działalności za 2020 r. i za 2021 r., o których mowa w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach¹⁴. Ustalenia w tym zakresie szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom IV str. 81-112)

4. W umowach zawartych z NIW określono: działania (zadania) do realizacji, którym przypisano ramy czasowe ich wykonania, wymagane do osiągnięcia wskaźniki oraz wysokość budżetu przyznanego na poszczególne lata, z podaniem wysokości kwot dla zdefiniowanych wydatków. W celu realizacji tych zadań Fundacja podejmowała działania organizacyjne, m.in.: podpisywała umowy o świadczenie pracy z osobami zaangażowanymi w realizację projektów, zawierała porozumienia o współpracy z partnerami (innymi fundacjami), tworzyła dla wybranych projektów dedykowane strony internetowe oraz dokonywała zakupu różnego rodzaju dóbr i usług.

(akta kontroli tom I str. 68-85, 188-220, tom II str. 47-73, 293-316, tom III str. 430-434)

5. Analiza dokumentacji projektów o wartości 1339,3 tys. zł¹⁵, z tego w projekcie: Razem dla kultury – 276,6 tys. zł (51,7% wydatków zrealizowanych), Endowment – 473,7 tys. zł (94,8%), Teatr Bez Maski – 119,5 tys. zł (100%), Horyzont Akademicki – 178,6 tys. zł (91,8%), Budowa Wschodnie Federacji – 206,1 tys. zł (51,5% przyznanej dotacji), ITA – 84,8 tys. zł (56% przyznanej dotacji), wykazała, że:

- dotacja w projektach zakończonych: Razem dla kultury, Endowment, Horyzont Akademicki i Teatr bez Maski wykorzystana została w kwocie niższej od przyznanej umową odpowiednio o: 2,3 tys. zł; 0,1 tys. zł; 4 tys. zł i 0,5 tys. zł,
- wydatki na realizację działań ponoszone były w okresie wskazanym w umowach i były udokumentowane, jednak w projektach: Razem dla kultury, Endowment,

¹² Dalej: ITA. Projekt finansowany z PROO, Priorytet 4. „Rozwój instytucjonalnych think tanków obywatelskich”.

¹³ Dalej: Teatr bez Maski. Projekt dofinansowany z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020 (dalej: FIO), Priorytet 2. „Aktywne społeczeństwo”.

¹⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 166.

¹⁵ W przypadku projektów niezakończonych uwzględniono dokumentację zgromadzoną do dnia 30 czerwca 2023 r.

Budowa Wschodniej Federacji, ITA nie w każdym przypadku w sposób przejrzysty i jednoznacznie wskazujący na osiągnięte w związku z ich poniesieniem efekty służące realizacji projektu, którego dotyczyły, np.:

- z opisu dowodów księgowych służących rozliczeniu wydatków, dotyczących świadczenia pracy na rzecz Fundacji na podstawie umów zlecenia nie wynikało jaka praca została faktycznie wykonana oraz w jaki sposób przyczyniła się do realizacji celów projektów, ponieważ jej udokumentowaniu służyła jedynie ewidencja czasu pracy wskazująca liczbę godzin pracy w poszczególnych dniach miesiąca, która nie miała wpływu na poziom wynagrodzenia (np. takie samo wynagrodzenie miały dwie osoby realizujące ten sam zakres pracy, których liczba godzin pracy w miesiącu była różna o 51 godziny¹⁶),
- wynagrodzenie miesięczne, wynikające z umów zlecenia, nie było rozliczane proporcjonalnie do czasu obowiązywania umowy. Zgodnie z postanowieniami § 4 umów, zleceniodawca zobowiązywał się do zapłaty wynagrodzenia w określonej kwocie za każdy miesiąc wykonywania zlecenia. W każdym przypadku kwotę wynagrodzenia miesięcznego wypłacano w pełnej wysokości, pomimo że okres obowiązywania umowy upływał przed zakończeniem miesiąca. Prezes stwierdził, że jeśli umowa zlecenia nie reguluje prawa do proporcjonalnego pomniejszenia stawki miesięcznej, zasadne jest pomniejszenie miesięcznej zapłaty za pracę. Jest to dopuszczalne wtedy, gdy zleceniobiorca nie wykona choćby w części zleconych prac. Jeżeli mimo nieprzepracowania całego miesiąca (okres obowiązywania upływał przed zakończeniem miesiąca) wykonawca zlecenia zrealizował zlecenie w całości, Zarząd Fundacji miał prawo zdecydować, że nie ma podstaw do redukcji zapłaty za wykonane usługi, co miało miejsce,
- rachunki za świadczoną przez zleceniobiorców pracę w projektach Endowment, Razem dla kultury, Teatr bez Maski, Horyzont Akademicki, Budowa Wschodniej Federacji oraz ITA były wystawiane i rozliczane nawet po czterech miesiącach po miesiącu, w którym praca była realizowana, co mogło być spowodowane brakiem zapisów w umowach dotyczących terminu ich wystawienia. Zgodnie z postanowieniami umów wynagrodzenie miało być wypłacane do 14 dni po przedstawieniu rachunku przez zleceniobiorcę w siedzibie zleceniodawcy, przelewem na rachunek bankowy zleceniobiorcy wskazany w przedkładanym rachunku. Prezes wyjaśnił, że brak powyższych uregulowań wynikał z faktu, iż na podstawie obowiązujących przepisów prawa co do zasady nie ma obowiązku wystawiania rachunków do umów zlecenia, a takowy pojawia się w przypadkach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹⁷ Dz. III rozdz. 12 art. 87 § 1 wskazującym, że jest to regulacja umowna i taki ogólny obowiązek w ramach danej umowy może się pojawić wyłącznie, gdy strony tak postanowią,
- projekty były realizowane przez powtarzające się osoby, często powiązane z innymi fundacjami i organizacjami, także realizujące więcej niż jeden projekt lub realizujące różne zadania w ramach jednego projektu. np.: w projekcie Razem dla kultury w okresie od 4 stycznia do 31 maja 2021 r.¹⁸ i w okresie od 2 do 31 sierpnia 2021 r.¹⁹ zadania stażysty realizował Prezes będący jednocześnie koordynatorem

¹⁶ Umowy: UZ/2020/6/PROO2A i UZ/2020/8/PROO2A.

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, ze zm.

¹⁸ Umowa UZS/2021/1/PROO1A z 4 stycznia 2021 r.

¹⁹ Umowa UZS/2021/6/PROO1A z 2 sierpnia 2021 r.

projektu Endowment²⁰ oraz koordynatorem²¹ i stażystą²² projektu Horyzont Akademicki,

- ponadto wystąpiły przypadki nieterminowego regulowania zobowiązań (w projektach: Endowment, Horyzont Akademicki, Budowa Wschodniej Federacji, ITA), niewłaściwego dokumentowania zakupu: paliwa i naprawy samochodów (Razem dla kultury); usług szkoleniowych i warsztatów (Razem dla kultury i Endowment); a także ponoszenia nieuzasadnionych kosztów na realizację projektów, dotyczące m.in. wynajmu samochodów (ITA i Budowa Wschodniej Federacji), finansowania studiów podyplomowych (Budowa Wschodniej Federacji i Endowment), pobytu w hotelu i cateringu (ITA), co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 105-114, 124-131, 227-235, 250-258, 302-305, 440-445, tom II str. 140-174, 188-190, 351-361, 373-377, tom III str. 204, 226-268, 273-274, 287, 294-298, 435-436, 440-445, 573-575, 591-594, tom IV str. 1-42)

Analiza umów zawieranych przez Fundację wykazała przypadki naruszenia zasad reprezentacji oraz zatrudniania członków organów wbrew postanowieniom przyjętym w Statucie Fundacji, polegające w szczególności na:

- zawarciu przez byłego Prezesa Zarządu Fundacji dwóch umów, pomimo, że w obu przypadkach ich wartość przekraczała określoną w Statucie kwotę zobowiązania, do zaciągnięcia którego upoważniony był Prezes,
- zawieraniu umów z Prezesem i z członkami Zarządu pomimo braku uchwały Rady Fundacji w przedmiocie zatrudnienia członków Zarządu Fundacji i ustalenia przysługującego im wynagrodzenia, przewidzianej w § 16 ust. 3 Statutu Fundacji.

Szczegółowy opis ustaleń w ww. zakresie opisany został w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 284, 302-334, 440-445, tom II str. 188-231, 333-348, tom III str. 216-230, 437-451, 461-466, 573-575, 591-593)

Ustalono ponadto, że:

- w dokumentacji projektu Endowment, na kontaktach społecznościowych Fundacji oraz stronach internetowych przeznaczonych do zamieszczania ogłoszeń o naborach brak było informacji o poszukiwaniu przez Fundację stażystów, pomimo że we wniosku o przyznanie dotacji na realizację tego projektu wskazywano, że nabór do Programu stażowego będzie miał charakter ciągły, działania rekrutacyjne realizowane będą z uwzględnieniem zasad jawności, przejrzystości i równości szans i płci, nie będą powielać negatywnych stereotypów, a rekrutacja oraz kampania informacyjno-promocyjna zostaną dostosowane do grup odbiorców, tj. osób zamieszkujących obszar miasta Lublin oraz okolic.

Prezes wyjaśnił, że nabór stażystów realizowany był przede wszystkim ścieżką akademicką oraz tzw. drogą pantoflową, ponieważ przez lata działalności Fundacji drogi te zostały uznane za najbardziej skuteczne, dzięki którym Scytia uzyskała realnie zainteresowanych działaniem organizacji, zaangażowanych stażystów. Okresowo zamieszczano również informacje za pośrednictwem 24-godzinnych relacji w mediach społecznościowych Fundacji oraz realizowanych przez nią projektów.

- Fundacja finansowała kursy i studia podyplomowe osób z nią powiązanych z pominięciem umów lub ewentualnych oświadczeń, stanowiących dla niej z jednej strony zabezpieczenie realizacji wydatku zgodnie z wnioskiem (poprzez

²⁰ Umowa UZ/2021/2/PROO2a z 4 stycznia 2021 r. zawarta na okres od 4 stycznia do 30 grudnia 2021 r.

²¹ Umowa UZ/2021/1/PROO3 z 1 marca 2021 r. zawarta na okres od 1 marca do 30 kwietnia 2021 r.

²² Umowa UZS/2021/6/PROO3 z 1 lipca 2021 r. zawarta na okres od 1 lipca do 31 sierpnia 2021 r.

zobowiązanie do ich terminowego rozpoczęcia i zakończenia), a z drugiej wykorzystanie na jej rzecz nabytej podczas ww. kursów i szkoleń wiedzy i umiejętności.

Prezes wyjaśnił, że umowy w powyższym zakresie nie były zawierane przez Fundację, co wynikało z jej specyfiki nieco innej aniżeli instytucji publicznych czy innych miejsc o stałym finansowaniu. Stwierdził, że Fundacja nie może sobie pozwolić na stałe zatrudnienie pracowników na czas nieokreślony, ponieważ nie posiada odpowiedniego zaplecza finansowego gwarantującego utrzymanie zatrudnienia na przestrzeni lat. Stwierdził, że Fundacja nawiązywała ustne porozumienia, iż w formie wolontariatu kursanci i studenci będą obecni przy działaniach Fundacji i do tej pory służą pomocą w przypadkach, gdzie nabyta przez nich wiedza i umiejętności są pomocne. Poza tym osoby typowane do udziału w kursach, szkoleniach czy studiach były zaufanymi współpracownikami. Podał, że nie było możliwości, by w szkoleniu udział miała wziąć osoba, której wiedza nie mogłaby być wykorzystana później na rzecz i pożytek Fundacji. Zauważył, że do terminowego ukończenia studiów ww. osoby były zobligowane w większości przypadków na podstawie umowy na usługi edukacyjne wystosowywane przez uczelnie/jednostki edukacyjne.

(akta kontroli tom III str. 129-145, 227-287, 337, 348-365, 553-572, tom IV str. 1-20, 158-185)

6. W czterech projektach (Razem dla kultury, Endowment, Horyzont Akademicki oraz ITA) dokonywano przesunięć wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów, które były dopuszczalne postanowieniami umów i nie wymagały formy aneksu. W każdym z tych projektów zmiany były akceptowane przez NIW. Aneksem wprowadzono zmiany do budżetu projektu Razem dla kultury (dwukrotnie) oraz Budowa Wschodniej Federacji, które dotyczyły zmian w wykazie lub wartości wskaźników oraz kwot w kosztorysie pomiędzy poszczególnymi kategoriami kosztów. Załącznikiem do aneksu była zaktualizowana oferta.

W przypadku dwóch projektów (Horyzont Akademicki i Endowment) Fundacja wydatkowała środki dotacji na zakup laptopów oraz na czynsz za wynajem pomieszczeń Fundacji przed uzyskaniem zgody NIW na dokonanie zmian w budżecie. Scytia nie występowała do NIW o zmiany w realizacji projektu Teatr bez Maski. Ustalenia w tym zakresie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 223-226, tom II str. 72-99, 328-329, tom III str. 186-190, 376-379, 392-396, 423, 590)

7. Koszty administracyjne poniesione przez Scytie w ramach kontrolowanych projektów wynosiły 464 tys. zł (26,9 % kosztów sfinansowanych ze środków projektów na 30 czerwca 2023 r.) i dotyczyły:

- najmu pomieszczeń siedziby, pomieszczeń magazynowych oraz mediów - 86,3 tys. zł, które w 83,7% sfinansowano z trzech projektów: Razem dla kultury w latach 2019²³-2021, Endowment w 2022 r. oraz Budowa Wschodniej Federacji w 2023 r. (do czerwca).

Analiza faktur za najem pomieszczeń wykazała, że Fundacja ponosiła wyższy niż przewidziany w umowie najmu czynsz za pomieszczenia na III p. budynku przy ul. Rynek 18 w Lublinie. Według przedłożonych do kontroli faktur za lata 2019-2023 (do 30 czerwca) opłaty za najem tego pomieszczenia były każdorazowo wyższe od wskazanej w umowie kwoty, a różnica kwot mieściła się w przedziale od 36,9 tys. zł do 2 tys. zł²⁴, ponadto w fakturach wyszczególnione były opłaty za

²³ Od czerwca 2019 r.

²⁴ Faktura nr 4/2022/11 z 30 listopada 2022 r.

wodę w wysokości od 8,91 zł do 62,37 zł²⁵ miesięcznie, pomimo że regulacji w tym zakresie nie zawierała przedmiotowa umowa.

Prezes wyjaśnił, że różnice w kwocie czynszu mogły wynikać z różnego poziomu zużycia energii elektrycznej w poszczególnych miesiącach i konieczności uregulowania zobowiązania z tego tytułu. Podał, że Fundacja nie zwróciła uwagi na sposób rozmieszczania pozycji na fakturze i przypisane im koszty. Przyjmowała kwoty do zapłaty po ustaleniach czy informacjach ustnych otrzymanych od Wynajmującego, że w danym miesiącu koszty zużycia przekroczyły pewne normy a należność w danym miesiącu wzrasta. W kwestii opłat za zimną wodę i odprowadzanie ścieków wskazał, że nie zostały wprost wyszczególnione w umowie, ale wynikają z faktu użytkowania łazienek na II i III piętrze i zostały przyjęte przez Fundację jako opłaty eksploatacyjne.

Stwierdzono ponadto, że według przedłożonych do kontroli faktur, koszty wynajmu w latach 2021-2022²⁶ ponosiła w całości Fundacja, pomimo podpisania przez nią w dniu 4 września 2021 r. umowy użyczenia lokalu znajdującego się na III p. kamiennicy Rynek 18, na potrzeby Lubelskiej Fundacji Tańca „Swivel” (dalej: LFT), w której Prezes pełnił tożsamą funkcję. Zgodnie z przywołaną umową Fundacja użyczyła i zezwoliła na bezpłatne używanie ww. pomieszczenia, w celu prowadzenia LFT, która zgodnie z § 6 umowy zobowiązała się m.in. do ponoszenia opłat eksploatacyjnych według otrzymanego rachunku.

Prezes wyjaśnił, że LFT jest organizacją nieprowadzącą działalności gospodarczej, niecierpiącą jakichkolwiek zysków ze swojej działalności. Wskazał, że umowa powyższa zapewniała dostęp tej organizacji do adresu korespondencyjnego, użyczenie miało charakter nieodpłatny i odbyło się za wiedzą i zgodą administratora nieruchomości. Dodał, że działania prowadzone przez ww. organizację nie mają miejsca pod adresem Rynek 18 w Lublinie, a jedyną przestrzenią jaka jest przez nią wykorzystywana jest półka zamykana na kluczyk w szafie należącej do Fundacji.

Z informacji udzielonej na potrzeby kontroli NIK przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” Oddział w Lublinie²⁷ wynikało, że LFT nie występowała jako najemca czy korzystająca z pomieszczeń Fundacji. Według § 7 umowy najmu Najemca bez pisemnej zgody Wynajmującego nie może podnajmować pomieszczeń osobom trzecim,

- dostępu do Internetu i telefonu stacjonarnego - 2,8 tys. zł sfinansowane z projektu Razem dla kultury w latach 2019-2021,
- obsługi kadrowo-księgowej - 111,9 tys. zł, koszty ponoszone we wszystkich projektach: Razem dla kultury (34,2 tys. zł), Endowment (20 tys. zł), Teatr bez Maski (4,5 tys. zł), Budowa Wschodniej Federacji (15,6 tys. zł), Horyzont Akademicki (23,2 tys. zł) oraz ITA (14,4 tys. zł),
- wynagrodzenia Prezesa²⁸ za wykonywanie w badanych projektach, na podstawie umów cywilnoprawnych, różnych zadań począwszy od stażysty poprzez koordynatora do eksperta opracowującego dokumenty strategiczne Fundacji. Z tytułu tego zatrudnienia otrzymał wynagrodzenie²⁹ w łącznej wysokości 219,7 tys. zł, w tym z projektu:

²⁵ Faktura nr 1/2020/11 z 10 listopada 2020 r.

²⁶ Z wyjątkiem faktury za grudzień 2022 r.

²⁷ Wynajmujący Scytii pomieszczenia na podstawie umowy z 18 kwietnia 2017 r. z aneksami (dalej: Wynajmujący).

²⁸ Z uwzględnieniem wynagrodzenia byłego Prezesa w kwocie 11 tys. zł.

²⁹ Do 30 czerwca 2023 r.

- Razem dla kultury - na podstawie pięciu umów zawartych w ramach programu stażów miesięcznych, oraz jako osoba odpowiedzialna za organizację i koordynację lub wsparcie działań PR-owych (19,7 tys. zł),
- Endowment - jako koordynator od września 2020 r. do grudnia 2021 r. (65,6 tys. zł). Był Prezes Zarządu Fundacji zrealizował na rzecz Fundacji umowę o dzieło za kwotę 11 tys. zł,
- Horyzont Akademicki – jako koordynator w 2021 r.³⁰ oraz w 2022 r.³¹ (21 tys. zł); osoba wspomagająca działania Fundacji przy realizacji projektu³² (3 tys. zł); autor artykułu popularno-naukowego (0,1 tys. zł),
- Budowa Wschodniej Federacji – jako koordynator w 2022 r.³³ (60 tys. zł), pomoc przy koordynacji w 2023 r.³⁴ (21 tys. zł),
- ITA – jako koordynator w 2022 r.³⁵ (18,3 tys. zł).

Prezes nie pobierał wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji na podstawie umowy o pracę.

- wynagrodzenia Członka Zarządu Fundacji, które z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy od dzieło oraz umów o pracę przy realizacji trzech projektów wyniosło łącznie 43,3 tys. zł³⁶; z tego w projekcie Horyzont Akademicki za napisanie czterech artykułów popularno-naukowych (1 tys. zł), Budowa Wschodniej Federacji – fundraiser³⁷ (27,6 tys. zł) oraz ITA - koordynator³⁸ (14,7 tys. zł).

(akta kontroli tom I str. 117-118, 261-267, 284, 302-334, 440-445, tom II str. 135-136, 176-231, 333-348, 371-372, tom III str. 192-196, 205-233, 430-434, 573-575, 591-593, tom IV str. 75-76, 81-89)

8. Przekazana do kontroli NIK Polityka rachunkowości Fundacji Scytia³⁹ nie zawierała informacji przez kogo i kiedy została zatwierdzona oraz od kiedy obowiązuje. Prezes wyjaśnił, że z powodu pomyłki i nieuwagi przedłożona została wersja robocza (użytkowa) tego dokumentu. Wraz ze złożonym w dniu 16 sierpnia 2023 r. wyjaśnieniem przekazał Politykę rachunkowości z datą jej obowiązywania od 1 stycznia 2019 r.

Analiza Polityki rachunkowości Fundacji oraz zapisów w księgach rachunkowych (prowadzonych w nieopisanym w ww. Polityce systemie księgowym) wykazała, że w latach 2021-2022 operacje gospodarcze dotyczące projektów finansowanych z NIW były ewidencjonowane na kontach niewystępujących w obowiązującym w Fundacji Zakładowym planie kont. Szczegółowy opis ustaleń w powyższym zakresie zawarto w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 12-18, tom IV str. 1-41)

9. Nie stwierdzono przypadków powierzania wykonania zadania podmiotowi niebędącemu stroną umowy o dotację.

(akta kontroli tom I str. 117, 261-265, tom II str. 133-137, 371-372, tom III str. 192-196, 430-434)

³⁰ Od 1 marca do 30 kwietnia i od 1 czerwca do 30 czerwca.

³¹ Od 1 marca do 31 maja.

³² Od 1 lipca do 31 sierpnia i od 1 października do 31 grudnia 2021 r., a także od 1 do 29 grudnia 2022 r.

³³ Od 3 stycznia do 30 grudnia 2022 r.

³⁴ Umowa zawarta na okres od 2 stycznia do 30 grudnia 2023 r. Wynagrodzenie podane za okres od stycznia do czerwca 2023 r.

³⁵ Od 1 kwietnia do 31 sierpnia 2022 r.

³⁶ Wynagrodzenie z tytułu umów o pracę zawiera koszty pracodawcy.

³⁷ Zatrudniony na umowę o pracę od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r., koszt wynagrodzenia podany z I półrocze 2023 r.

³⁸ Od 1 września do 31 grudnia 2022 r.

³⁹ Dalej: Polityka rachunkowości.

10. Scytia dokonała zwrotu do NIW niewykorzystanych środków dotacji w łącznej kwocie 6,9 tys. zł. Według zawartych umów na realizację projektów, niewykorzystaną kwotę dotacji należało zwrócić w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania. W ośmiu z 11 przypadków, w związku z zakończeniem okresu realizacji zadania, zwrotów dokonano z opóźnieniem wynoszącym od jednego do 21 dni, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 115-116, 237-238, 260, tom II str. 25, 119, 327, tom III str. 197-202, 390-391)

11. Wbrew zapisom umów na realizację projektów finansowanych z NIW, na dzień oględzin dokonanych podczas kontroli NIK, sprzęt i wyposażenie zakupione ze środków dotacji nie było oznakowane logotypami NIW-CRSO. Informacje o źródle finansowania zawierały natomiast materiały promocyjne zakupione ze środków projektów.

Analiza ewidencji środków trwałych i wyposażenia zakupionego w ramach objętych kontrolą projektów wykazała, że:

- jako w całości umorzony ujęto w księgach rachunkowych samochód ciężarowy zakupiony⁴⁰ ze środków projektu Razem dla kultury za kwotę 21,4 tys. zł, pomimo że zgodnie z Polityką rachunkowości Fundacji „środki trwałe o wartości powyżej 3500 zł amortyzowane są zgodnie z zapisami ustawy podatkowej (PDOP) z zastosowaniem liniowej metody amortyzacji”.

Prezes wyjaśnił, że powyższe wynikało z zastosowania art. 16k ust. 7 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁴¹, który dopuszcza w ramach tzw. "pomocy de minimis" dla małych podatników stosowanie jednorazowej amortyzacji niektórych grup środków trwałych o wartości powyżej 10 tys. zł w miesiącu oddania do użytkowania,

- ewidencja nie zawierała informacji o miejscu użytkowania sprzętu, a dwa laptopy zakupione w ramach projektu Endowment ujęto w ewidencji w jednej pozycji jako laptop.

Ustalenia w powyższym zakresie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 12-23, tom III str. 470-471, 578, 587-589, tom IV str. 1-41, 161-185)

12. W latach 2021-2023 (do 31 sierpnia) Fundacja nie była kontrolowana przez NIW.

(akta kontroli tom IV str. 1-20)

13. Fundacja z opóźnieniem wynoszącym od dwóch do 15 dni złożyła sprawozdania częściowe z realizacji projektu: Endowment za 2020 r.; Horyzont Akademicki, Budowa Wschodniej Federacji i Endowment za 2021 r. oraz Razem dla kultury za 2019 r. Z sześciodniowym opóźnieniem złożone zostało sprawozdanie końcowe z realizacji projektu Teatr bez Maski. Ustalenia w tym zakresie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Sprawozdania końcowe dotyczące projektu Razem dla kultury oraz Endowment złożono w terminie określonym w umowie.

Zawarta w sprawozdaniu za 2021 r. kwota wykorzystanej dotacji z realizacji projektu: Razem dla kultury, Endowment, Budowa Wschodniej Federacji oraz Horyzont Akademicki różniła się od kwoty ujętej w księgach rachunkowych, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 87-96, 227-235, tom II str. 25, 100, 106, tom III str. 146-156, 168-184, 380-389, 397-408, 415-424, 502-507, tom IV str. 1-20)

⁴⁰ Faktura nr 61/2019 z 26 listopada 2019 r.

⁴¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2587, ze zm.

14. W księgach rachunkowych Fundacji nie wykazano przychodów z tytułu sprzedaży sprzętu i wyposażenia. W złożonych wyjaśnieniach, brak zbywania rzeczy zakupionych ze środków dotacji potwierdził Prezes.

(akta kontroli tom IV str. 1-20)

15. Wydatkowanie dotacji w poszczególnych projektach w zakresie zgodności z harmonogramem, wysokością przyznanej kwoty oraz celami określonym we wnioskach opisano w punkcie piątym i 17 wystąpienia.

16. Projekty zakończone: Razem dla kultury, Endowment oraz Horyzont Akademicki zostały zrealizowane w terminie określonym w umowie. Fundacja nie występowała do NIW o zmianę terminu ich realizacji.

Niektóre z działań wykazanych w sprawozdaniu końcowym z realizacji projektu Teatr bez Maski, pomimo że nie były ujęte w ofercie stanowiącej załącznik do umowy, zostały przez NIW rozliczone. Szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 87-114, 241-259, tom III str. 168-184, 415-424)

17. W trzech projektach z czterech zakończonych Scytia osiągnęła założone cele/rezultaty wynikające z zawartych umów i według sprawozdania końcowego osiągnęła zaplanowane wskaźniki:

- Razem dla kultury – m.in. zakupiono samochód ciężarowy i wyposażenie siedziby Fundacji oraz osiągnięto wskaźniki rezultatu w zakresie: liczby zorganizowanych wydarzeń, zakupionych materiałów promocyjnych, nowych polubień w serwisie Instagram i Facebook, profesjonalnie wytworzonych materiałów,
- Endowment – m.in. zakupiono dwa laptopy wraz z oprogramowaniem oraz osiągnięto wskaźniki rezultatu w zakresie: sporządzenia programu utworzenia i budowania kapitału żelaznego oraz strategii inwestycji kapitału żelaznego, rozpoznawalności kampanii Fundacji i liczby umów ze stażystami,
- Horyzont Akademicki – opublikowano 120 artykułów popularno-naukowych na dedykowanej stronie internetowej, zawarto porozumienia z czterema fundacjami o współpracy partnerskiej przy realizacji działań przewidzianych w projekcie, zakupiono dwa laptopy z oprogramowaniem oraz publikacje książkowe wykorzystywane przy pisaniu artykułów, programem stażowym objęto 17 osób. W zaakceptowanym przez NIW sprawozdaniu końcowym podano również, że Fundacja we własnym zakresie zorganizowała szkolenie z zakresu pisania i korekty artykułów w celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia i pomocy dla autorów, w szkoleniu, które trwało 8 godzin, udział wzięło 12 osób.

Fundacja nie zrealizowała działań zaplanowanych w ramach projektu Teatr bez Maski oraz nie osiągnęła niektórych zaplanowanych wskaźników, co szerzej opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli tom I str. 68, 115, 227, 259, 261, 282-285, tom III str. 168-184, 412-424)

W sprawozdaniach częściowych z realizacji dwóch projektów: Budowa Wschodniej Federacji za 2021 r. i za 2022 r. oraz ITA za 2022 r., zaakceptowanych przez NIW, wykazano osiągnięcie zaplanowanych wskaźników dla zdefiniowanych rezultatów następująco:

- ITA - sporządzono raporty z podsumowania czterech wyjazdów studyjnych i czterech wyjazdów badawczych na festiwale w nurcie teatru alternatywnego, zakupiono laptopa wraz z oprogramowaniem do pracy biurowej, sporządzono dokumentację z przeprowadzonych analiz i rozważań nad planem rozwoju i budowania ITA,

- Budowa Wschodniej Federacji – m.in. podpisano umowy partnerstwa z dwoma fundacjami⁴², dwie osoby przedłożyły dyplomy ukończenia studiów podyplomowych, opracowano trzy półroczne raporty ewaluacyjne, opracowano dokument dot. stworzenia koncepcji współpracy zrzeszonych organizacji III sektora.

(akta kontroli tom II str. 100-145, 263-272, 319-326, 379-381, 416-460)

Analiza udokumentowania wybranych wskaźników rezultatu w projektach finansowanych z NIW wykazała, że:

- w sprawozdaniu końcowym z realizacji projektu Razem dla kultury wskazano, że podczas realizacji projektu osiągnięto zaplanowaną wartość wskaźnika nr 17 do działania 7 pn. liczba osób, które uzyskały dyplom ukończenia studiów w liczbie trzech, pomimo że Fundacja nie posiadała dokumentów potwierdzających ten fakt w przypadku jednej z nich,
- Fundacja nie prowadziła książki wyjazdów pojazdu, o której mowa w opisie metod pomiaru wskaźnika nr 9 do działania nr 4 pn. liczba zorganizowanych wydarzeń poza siedzibą Fundacji realizowanego w ramach projektu Razem dla kultury,
- osoba zatrudniona do promocji i PR nie sporządzała (w 2021 r.) protokołów z przyrostu obserwujących działania Fundacji, które miały dokumentować wskaźnik nr 13 „Ilość nowych polubień” realizowany w ramach działania nr 6 projektu Razem dla kultury,
- w sprawozdaniu końcowym z realizacji projektu Teatr bez Maski podano, że osiągnięte zostały rezultaty i wskaźniki w zakresie zorganizowania improwizacji teatralnych oraz podniesienia kompetencji i umiejętności, podczas gdy dotyczyły działań nieobjętych projektem lub nie zostały osiągnięte.

Szczegółowy opis ustaleń w powyższym zakresie opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”

(akta kontroli tom I str. 68-119, tom III str. 124-144, 168-184, 447-469)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Fundacji w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Fundacja bez zgody NIW przekroczyła o 3211,34 zł w listopadzie 2022 r. kwotę budżetu zaplanowaną na sfinansowanie kosztów najmu siedziby w ramach projektu Endowment, a we wrześniu 2021 r. kwotę budżetu zaplanowaną na zakup laptopów wraz z oprogramowaniem w projekcie Horyzont Akademicki o 800 zł.

Ustalono, że:

- na koniec października 2022 r. do wykorzystania w ramach budżetu na sfinansowanie najmu siedziby Fundacji pozostała kwota 557,80 zł. Pomimo, że średnia miesięczna kwota najmu wynosiła 2300 zł wniosek do NIW o akceptację zmiany w budżecie, polegającej na zwiększeniu w tym zakresie kosztów, Fundacja złożyła dopiero 24 grudnia 2022 r. (zgodę uzyskała 27 grudnia 2022 r.). Kwota 3211,34 zł⁴³ - przewyższająca zaplanowany w tej kategorii kosztów budżet - została ujęta w ciężar kosztów projektu w dniu 30 listopada 2022 r.,
- wniosek o aneks dotyczący przeniesienia kwoty 800 zł z pozycji „Obsługa kadrowa” na pozycję „Zakup laptopów wraz z oprogramowaniem” Fundacja złożyła do NIW 16 grudnia 2021 r., podczas gdy zakup laptopów wraz z oprogramowaniem na łączną kwotę 11 946 zł zaliczono w ciężar kosztów projektu na podstawie Polecenia księgowania z dnia 30 września 2021 r.

⁴² Fundacją Instytut Ekonomiczny im. Emila Plage z siedzibą w Lublinie (wcześniej w Puławach) oraz Fundacją Instytut im. Benedykta Dybowskiiego w Puławach.

⁴³ Wynikająca z faktury nr 4/2022/11 z 30 listopada 2022 r. na kwotę 3769,14 zł.

Prezes przyznał, że wnioski o akceptację ww. zmian i uzyskanie zgody nastąpiło w ww. terminach. Podał, że same wydatki pierwotnie Fundacja poniosła ze środków własnych, a dopiero po uzyskaniu zgody NIW podjęto decyzję o złożeniu wniosku o aneks do niniejszych kosztów, a następnie o przekwalifikowaniu poniesionych wydatków na wydatki projektowe. Projekt i wydatki z nim związane były zatem wykonywane zgodnie z zapisami umowy zawartej z NIW.

Wyjaśnienia Prezesa nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji i ewidencji księgowej projektów Endowment i Horyzont Akademicki, z której wynika, że powyższe wydatki zostały sfinansowane ze środków pochodzących z dotacji z NIW. Zgodnie z § 2 ust. 4 zawartych umów Fundacja zobowiązana była wykonywać zadanie zgodnie z wnioskiem, tj. do wysokości kwot ujętych w ofercie.

(akta kontroli tom I str. 225-226, 276, 281, tom III str. 366-375, 411-412, 590, 595, tom IV str. 141-157)

2. Z treści pięciu dowodów księgowych rozliczonych w projekcie Razem dla kultury na kwotę łączną wynoszącą 6662,05 zł oraz jednego dowodu na kwotę 982,77 zł rozliczonego w projekcie Endowment nie wynikało jednoznacznie, że służyły realizacji zadań objętych ww. projektami.

Analiza dokumentacji projektu Razem dla kultury wykazała, że:

- spośród czterech objętych kontrolą dowodów dotyczących zakupu usług edukacyjnych dwa, tj. faktura za przeprowadzenie szkolenia⁴⁴ oraz umowa i rachunek za przeprowadzenie warsztatów z zakresu fotografii i filmografii⁴⁵ nie zawierały listy uczestników, zaświadczeń o ukończeniu, czy wskazania dla kogo były przeprowadzone.

Prezes wyjaśnił, że szkolenie z obsługi Adobe After Effects odbyło się w dniach 18-22 grudnia 2019 r. i wziął w nim udział wieloletni współpracownik Fundacji (Prezes do kontroli nie przedłożył dokumentów potwierdzających złożone wyjaśnienia). W kwestii braku w umowie na przeprowadzenie warsztatów wskazania dla ilu osób mają być one przeprowadzone stwierdził, że wynikało to m.in. z faktu, że Zleceniobiorca miał obowiązek wykonać warunki umowy bez względu na liczbę osób uczestniczących, a lista obecności uczestniczących w warsztatach nie została sporządzona, ze względu, iż nie była ona wskaźnikiem wykonania działania w ramach wniosku,

- dwa⁴⁶ z ośmiu zbadanych dowodów dotyczących kosztów eksploatacji samochodu Fundacji nie zawierały numeru rejestracyjnego samochodu, do którego zostało zakupione paliwo lub wykonana naprawa, a w jednym - w fakturze za paliwo⁴⁷ wskazano numer rejestracyjny samochodu niebędącego własnością Fundacji.

Prezes potwierdził, że faktury za paliwo rozliczone w ramach projektów finansowanych ze środków NIW nie zawierają numerów rejestracyjnych samochodów, do których to paliwo zostało zakupione. Przywołał opinię Krajowej Informacji Skarbowej⁴⁸ według której numer rejestracyjny nie jest obowiązkowym elementem faktury oraz dodał, że Regulaminy programów NIW nie zawierają informacji o takim obowiązku. W kwestii braku numeru rejestracyjnego w fakturze na naprawę samochodu stwierdził, że Zarząd nie zwrócił uwagi na powyższe, ponieważ Fundacja była w posiadaniu jednego pojazdu, tym samym wszystkie wydatki związane z usługami warsztatowymi, remontowymi czy eksploatacyjnymi pojazdu dotyczyły wówczas tego samochodu. Przyznał ponadto, że w projekcie rozliczono paliwo do samochodu, który nie jest i nie był własnością Fundacji, co wynikało z jego

⁴⁴ Faktura nr 31/12/2019/FVS z 27 grudnia 2019 r. na kwotę 3690 zł za szkolenie z obsługi Adobe After Effects.

⁴⁵ Umowa UZ/2019/6/PROO z 4 października 2019 r. oraz rachunek z 10 listopada 2019 r. na kwotę 1750 zł.

⁴⁶ Faktura nr 2019/12/04/09 z 4 grudnia 2019 r. za wymianę rozrządu i przegląd na kwotę 700 zł i Faktura nr 1287K2/1401/21 z za paliwo z 29 lipca 2019 r. na kwotę 100,12 zł.

⁴⁷ Faktura nr 01690521070247100 z 16 listopada 2019 r. na kwotę 421,93 zł.

⁴⁸ Nr ILPP1/443-1007/08-2/AW z 15 stycznia 2009 r.

eksploatacji przy realizacji wydarzeń wyjazdowych grupy teatralnej w ramach projektu,

- jeden⁴⁹ spośród 14 zbadanych dowodów księgowych dotyczących zakupu usług edukacyjnych w ramach projektu Endowment, zgodnie z treścią dotyczył szkolenia z zakresu rachunkowości i podatków. Nie zawierał informacji o uczestniku szkolenia lub jakiegokolwiek potwierdzenia, w formie np. zaświadczenia o jego ukończeniu, które pozwalałoby na ustalenie tych danych.

Prezes wyjaśnił, że udokumentowane ww. fakturą szkolenie miało formułę przekazania wiadomości, informacji i aktualnych treści związanych z księgowaniem, oraz przepisami rachunkowo-finansowymi czy podatkowymi związanymi z sytuacją pandemiczną. Nie kończyło się ono uzyskaniem certyfikatu czy zaświadczenia, stąd brak takiego potwierdzenia w dokumentacji. Poinformował, że głównym odbiorcą treści przekazywanych w ramach niniejszego szkolenia był ówczesny księgowy Fundacji.

NIK zauważa, że zgodnie z pkt 8.6: Regulaminu konkursu Priorytet 1a Wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego Edycja 2019 i Regulaminu konkursu Priorytet 2a Dotacje operacyjne na wsparcie budowy początkowych kapitałów żelaznych. Edycja 2019-2020 do wydatków, które nie mogą zostać sfinansowane ze środków pochodzących z dotacji należą m.in. wydatki nie odnoszące się jednoznacznie do zadania. NIK wskazuje, że przywołana w złożonych wyjaśnieniach opinia będąca interpretacją indywidualną dotyczy zupełnie innego stanu faktycznego (zakupu paliwa do pojemnika zbiorczego, znajdującego się na terenie firmy podatnika, którym to paliwem później tankowane są pojazdy służbowe), nie zaś jak w przypadku Fundacji paliwa tankowanego bezpośrednio do baku samochodu, a umowa z NIW na sfinansowanie zadania Razem dla kultury nie przewidywała zakupu paliwa do samochodu innego niż zakupiony w trakcie jego realizacji.

(akta kontroli tom III str. 266-276 287, 294-297, 572, tom IV str. 1-20, 148-157)

3. W przyjętej do próby kontrolnej dokumentacji projektów realizowanych ze środków NIW stwierdzono opóźnienia w zapłacie siedmiu⁵⁰ zobowiązań na łączną kwotę 22 540 zł wynoszące od ośmiu do 115 dni⁵¹.

Prezes wyjaśnił, że w pięciu przypadkach opóźnienie w zapłacie było spowodowane nieumyślnym pominięciem rachunku przy dokonywaniu miesięcznych wypłat, a w dwóch oczekiwaniem na wpływ środków dotacji. Zauważył, że nie wystąpiły przypadki roszczeń ze strony zleceniobiorców, a jeśli takowe miałyby miejsce, zapłacone zostałyby ze środków własnych Fundacji.

(akta kontroli tom I str. 305, tom II str. 188-190, 333, 360-361, tom III str. 440-445, tom IV str. 81-87)

4. Z naruszeniem zasad reprezentacji określonych w Statucie były Prezes Zarządu Fundacji⁵² zawarł jednoosobowo dwie umowy na realizację usług informatycznych w ramach projektu Endowment.

Ustalono, że były Prezes 7 czerwca 2020 r. zawarł umowę nr 1/2020 z [.....* na wykonanie systemu zarządzania informacjami o współpracownikach i odbiorcach świadczonych przez Fundację Scytia usług (program⁵³ CRM) za kwotę 60 436,05 zł oraz z tą samą Spółką umowę w dniu

⁴⁹ Faktura nr 2021/11/0466 z 30 listopada 2021 r. na kwotę 982,77 zł.

⁵⁰ Rachunki nr: 2020/10/06/PROO2A z 27 lipca 2020 r.; nr 2021/09/01/PROO3 z 28 kwietnia 2021 r., nr 1/11/PROO4 z 30 listopada 2022 r.; nr 2023/03/04 z 31 marca 2023 r., nr 2023/02/04 z 28 lutego 2023 r., nr 2023/01/03 z 31 marca 2023 r. oraz faktura VAT nr FS/6/02/2023 z 28 lutego 2023 r.

⁵¹ Przedłożona do kontroli dokumentacja nie potwierdzała zapłaty odsetek.

⁵² Pełniący funkcję Prezesa Zarządu Fundacji od 23 czerwca 2015 r. do 26 sierpnia 2020 r.

⁵³ Dalej: aplikacja lub program.

11 czerwca 2020 r. na wykonanie strony internetowej za kwotę 7995 zł, pomimo, że zgodnie z zasadami reprezentacji Fundacji wynikającymi z § 20 Statutu⁵⁴ w dacie podpisania tych umów, do składania oświadczeń woli w imieniu Fundacji, w przypadku wieloosobowego zarządu, uprawnionymi byli dwaj członkowie zarządu działający łącznie, z zastrzeżeniem, że w sprawach dotyczących zatrudniania pracowników oraz w sprawach nie związanych z zaciąganiem zobowiązań majątkowych powyżej 5000 zł oświadczenia woli w imieniu Fundacji mógł składać jednoosobowo Prezes.

Były Prezes wyjaśnił, że ww. umowy podpisał omyłkowo samodzielnie, przy czym zostały one wykonane przez obie strony tych umów, co potwierdzają faktury za wykonanie ich przedmiotów wraz z potwierdzeniami przelewów zobowiązań z nich wynikających. Wskazał, że działania podjęte przez strony umów stanowią podstawę do uznania potwierdzenia ich zawarcia zgodnie z art. 39 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁵⁵, który stanowi, iż: *Jeżeli zawierający umowę jako organ osoby prawnej nie ma umocowania albo przekroczy jego zakres, ważność umowy zależy od jej potwierdzenia przez osobę prawną, w której imieniu umowa została zawarta.* Wraz z wyjaśnieniami przedłożył potwierdzenie zawartych umów w formie oświadczenia Prezesa i Członka Zarządu Fundacji skierowanego do strony umowy 11 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 456-469, tom III str. 447-460, tom IV str. 113-122)

5. Fundacja 30 grudnia 2020 r. ze środków projektu Endowment (60 436,05 zł) zakupiła „zaprogramowanie, wdrożenie i obsługę programu CRM zgodnie z umową z dnia 7 czerwca 2020 r.” (o której mowa w poprzedniej nieprawidłowości) pomimo, że przedmiot umowy nie został zrealizowany zgodnie z postanowieniami umowy i nie został pisemnie odebrany przed dokonaniem zapłaty przez Zamawiającego. Uchwałą Zarządu Fundacji program CRM został przyjęty do użytkowania w dniu 17 października 2022 r., tj. po około dwóch latach od daty dokonania zapłaty.

W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych:

- niemożliwy był ogląd programu, co wynikało z jego przekazania do Wykonawcy w celu dokonania usługi serwisowej⁵⁶. Pomimo, że ustalony w umowie termin uruchomienia programu przypadał na 16 sierpnia 2023 r. został dwukrotnie przedłużony, tj. w pierwszym przypadku do 31 sierpnia a następnie do 15 września 2023 r.,
- Fundacja nie przedłożyła dokumentacji programu ani wydruków świadczących o jego wykorzystywaniu na potrzeby projektów realizowanych w latach 2021-2023 (do 31 sierpnia). Przedłożony do kontroli wydruk bazy kontrahentów, osób związanych z Fundacją, zapisanej – jak wyjaśnił Prezes - w ramach kopii zapasowej na dyskach miał postać tabeli Excel i nie zawierał żadnych danych identyfikujących program, w którym została utworzona.

Według § 6 ust. 2 umowy na wykonanie programu CRM z [.....]
.....]* wynagrodzenie miało być płatne na podstawie wystawionego rachunku z 14 dniowym terminem płatności, którego wystawienie miało nastąpić w dniu odbioru aplikacji. Przedmiotem umowy było (zgodnie z § 1 umowy) wykonanie systemu zarządzania informacjami o współpracownikach i odbiorcach świadczonych przez Fundację usług, które miało obejmować poprawne wykonanie aplikacji, zgodnie z założeniami opisanymi w specyfikacji oraz dostarczenie zrozumiałego napisanego kodu źródłowego aplikacji na nośniku wskazanym przez Zamawiającego na żądanie Zamawiającego. W § 2 ust. 1

⁵⁴ Uchwała Rady Fundacji z dnia 10 kwietnia 2017 r. w sprawie uchwalenia zmian w statucie (...).

⁵⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, ze zm.

umowy Wykonawca zobowiązał się uruchomić Zamawiającemu gotową aplikację w ciągu 220 dni od jej podpisania. Według „§ 8 ust. 1 umowa została zawarta w zakresie wykonania realizacji aplikacji do dnia upływu 24 miesięcznej gwarancji udzielonej przez Wykonawcę po pisemnym odbiorze aplikacji przez Zamawiającego”, przy czym zgodnie z „§ 7 ust. 1 Wykonawca udziela 3 miesięcznej gwarancji na wykonane przez siebie produkty i usługi (...)”.

Prezes wyjaśnił, że program CRM został przyjęty z dniem 17 października 2022 r. na podstawie uchwały Zarządu Fundacji nr 2/2022 określającej program CRM jako kompletny i zdatny do użytku, jednocześnie kwitując odbiór programu. W kwestii zapłaty za ww. aplikację stwierdził, że została dokonana na podstawie wystawionej przez Wykonawcę faktury po przekazaniu przez niego programu. Zauważył, że dostarczony przez Wykonawcę program nie spełniał wymagań jakie postawił Zarząd Fundacji, stąd też został oddany w celu dokonania poprawek. Dla osiągnięcia oczekiwanego efektu okresowo, na przestrzeni lat 2021-2022, testowano proponowane przez Zarząd i współpracowników aktualizacje, wskazówki i udogodnienia. Dostosowanie programu nastąpiło w ramach 24 miesięcznej gwarancji, co potwierdza jego przyjęcie do użytkowania na postawie przywołanej uchwały Zarządu Fundacji.

Prezes stwierdził, że Fundacja wykorzystuje program CRM, ale w związku z poddaniem programu usłudze serwisowej (do dnia 30 sierpnia 2023 r.) ze względu na utratę kompatybilności z systemem wiodącym nie jest możliwe przedłożenie wydruków z niego pochodzących, a dotyczących projektów realizowanych z NIW.

(akta kontroli tom III str. 447-460, 585, tom IV str. 130-147, 158-185)

6. Operacje gospodarcze dotyczące projektów finansowanych z NIW w latach 2021-2022 ewidencjonowano na kontach nieuwjętych w Zakładowym planie kont stanowiącym element Polityki rachunkowości Fundacji, która nie zawierała także informacji określonych w art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b i c ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵⁷, dotyczących systemu księgowego, w którym księgi rachunkowe Fundacji są prowadzone, tj. m.in. wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, opisu systemu informatycznego, wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji.

Prezes wskazał, że Fundacja realizuje przepisy umowy w zakresie wyodrębnionej ewidencji księgowej projektów, ponieważ takie wyodrębnienie powstaje każdorazowo jako konto pomocnicze (analityczne) do wykazu kont księgi głównej. Przyznał, że w przedłożonej do kontroli Polityce rachunkowości widniał stary plan kont księgi głównej, który uległ zmianie z początkiem 2021 r., żeby dokładniej odzwierciedlał sytuację Fundacji, a nie miało to pokrycia w zmianach do Polityki rachunkowości. Dodał, że w celu wyeliminowania niedopatrzenia w dniu 14 sierpnia 2023 r.⁵⁸ Fundacja uchwaliła nową Politykę rachunkowości obowiązującą od dnia 1 stycznia 2023 r. W kwestii braku danych dotyczących systemu informatycznego wykorzystywanego do ewidencji księgowej wskazał, że Polityka rachunkowości obowiązująca w latach 2019-2022 zawierała m.in. zapis, że Fundacja jest właścicielem programu finansowo-księgowego oraz posiada odpowiednią dokumentację dotyczącą systemu przetwarzania danych, a zapis ten uznawany był wówczas za wystarczający głównie przez wzgląd na ewentualne decyzje, które zapadały w sprawie programu księgowego. Wskazał, że obowiązująca od 1 stycznia 2023 r. Polityka rachunkowości Fundacji, zawiera nowe zapisy, niwelujące ewentualne uchybienia w wersji poprzedniej.

⁵⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. (dalej: ustawa o rachunkowości).

⁵⁸ Polityka rachunkowości przyjęta w dniu 14 sierpnia 2023 r. została przekazana wraz wyjaśnieniami Prezesa, nie stanowiła przedmiotu kontroli NIK.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rachunkowości, kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację w zakresie rachunkowości.

(akta kontroli tom I str. 12-18, tom III str. 598-605, tom IV str. 1-41, 141-157)

7. Kwota wydatków wykazana w ośmiu⁵⁹ z 12 sprawozdań z realizacji objętych kontrolną projektów, zatwierdzonych przez NIW, była inna niż wynikająca z ksiąg rachunkowych. Np. z realizacji w 2021 r. projektów Razem dla kultury, Endowment, Budowa Wschodniej Federacji oraz Horyzont Akademicki niższa odpowiednio o: 6847,21 zł; 167,73 zł; 521,35 zł oraz 1271 zł.

Prezes wyjaśnił, że wskazane różnice wynikały z ujmowania w ewidencji księgowej projektów także wydatków nieobjętych dofinansowaniem, lecz stanowiącym wkład własny niezbędny do ich realizacji.

NIK zauważa, że w umowach na realizację ww. zadań (§ 4 ust. 1) Fundacja zobowiązała się do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości, w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji księgowych. Szczegółowy opis zadań zawarty był we wnioskach stanowiących załączniki do umów. Żaden z wniosków nie przewidywał współfinansowania zadania przez Fundację w formie wkładu własnego.

(akta kontroli tom II str. 1-24, 100-107, 227-236, tom III str. 168-184, 397-407, 502-507, tom IV str. 141-185)

8. W czterech projektach (Razem dla kultury, Endowment, Teatr bez Maski oraz Horyzont Akademicki) zwrotów niewykorzystanej kwoty dotacji na łączną kwotę 2018,19 zł dokonano z opóźnieniem wynoszącym od jednego do 21 dni.

Prezes wyjaśnił, że opóźnienia w zwrocie dotacji wynikały z niedopatrzienia oraz pandemii COVID-19 (zwrot za 2020 r.).

Zgodnie z zapisami umów zwrot niewykorzystanej dotacji powinien nastąpić w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji zadania w danym roku. Stosownie do postanowień przepisu art. 54 § 1 pkt 5 ustawy Ordynacja podatkowa nie naliczono odsetek za zwłokę od zwróconych kwot.

(akta kontroli tom I str. 115, 237-238, 260, tom II str. 25, tom III str. 197-198, 390, 426, tom IV str. 1-20)

9. Fundacja z opóźnieniem wynoszącym od dwóch do 15 dni złożyła sprawozdania częściowe z realizacji projektu Endowment za 2021 r. i za 2020 r., Horyzont Akademicki za 2021 r. oraz Budowa Wschodniej Federacji za 2021 r., a opóźnienie w złożeniu sprawozdania z realizacji projektu Razem dla kultury za 2019 r. wynosiło osiem dni. Nieterminowo, tj. z opóźnieniem sześciu dni złożone zostało również sprawozdanie końcowe z realizacji projektu Teatr bez Maski.

Prezes wyjaśnił m.in., że opóźnienie w złożeniu sprawozdań w terminie wynikało z niedopatrzienia, sytuacji epidemiologicznej lub przeoczenia.

Zgodnie z zapisami umów na realizację ww. projektów sprawozdania częściowe należało złożyć w terminie 14 dni od zakończenia realizacji działań w danym roku kalendarzowym. Natomiast sprawozdanie końcowe - w terminie 30 dni od zakończenia realizacji zadania.

(akta kontroli tom I str. 87-114, 145-152, tom II str. 25, tom III str. 146-156, 380, 397, tom IV str. 1-20)

10. Z naruszeniem art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości prowadzono ewidencję wyposażenia Fundacji, która zawierała nieprawdziwe dane dotyczące liczby laptopów

⁵⁹ Razem dla kultury za lata 2019-2021, Endowment za lata 2020-2021, Teatr bez maski za 2019 r., Horyzont Akademicki za 2021 r. i ITA za 2021 r.

zakupionych ze środków projektu Endowment oraz nie wskazywała miejsca użytkowania sprzętu.

Ustalono, że w pozycji 12 ewidencji środków trwałych 12 września 2020 r. na podstawie faktury LU/2020/09/000704 dokonano wpisu laptopa o wartości 7888 zł, pomimo że faktura dokumentowała zakup dwóch laptopów wraz z etui i dyskami zewnętrznymi. Ewidencja składników majątku nie zawierała informacji o miejscu jego użytkowania, a przekazanie laptopa zleceniobiorcy poza siedzibę Fundacji odbyło się bez pisemnego potwierdzenia tego faktu.

Prezes wyjaśnił, że fakt nieudokumentowania przekazania laptopa do użytku służbowego osobie zatrudnionej na podstawie umowy cywilnoprawnej w projekcie Budowa Wschodniej Federacji spowodowany był brakiem takiej praktyki w Fundacji. W kwestii ujęcia dwóch laptopów w ewidencji przyznał, że wynikało to z omyłki osoby sporządzającej ewidencję środków trwałych oraz zobowiązał się do skorygowania „uchybień”.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

(akta kontroli tom III str. 470-471, 578, tom IV str. 148-157)

11. Wbrew zapisom umów na realizację zadań z dotacji otrzymanych z NIW wybrany do oględzin sprzęt i wyposażenie zakupione przez Fundację w ramach objętych kontrolą NIK projektów⁶⁰ nie były oznakowane logotypami NIW-CRSO. Brak było na nich jakichkolwiek informacji, że zostały sfinansowane ze środków NIW-CRSO.

Prezes wyjaśnił, że zakupione wyposażenie nie posiadało oznaczeń logotypów NIW-CRSO oraz logotypów programu, w znakomitej większości ze względów zużycia niniejszych naklejek informujących o finansowaniu oraz przez niedopatrzenie na niedawno zakupionych sprzętach, np. ekspres do kawy. Stwierdził, że oznaczenia o których mowa, niestety bardzo szybko ulegają zniszczeniu, przez co konieczne jest dość częste ich wymienianie. Do końca kwietnia 2023 r. większość sprzętów zakupionych w ramach dotacji posiadała takie oznaczenia. Wraz z początkiem maja Zarząd podjął decyzję o ich wymianie (ze względu na estetykę sprzętów), jednak przez intensywność działań, minimalizację dostępnego czasu oraz bieżącą działalność, czynności związane z tym zadaniem zostały przerwane. W związku z powyższym Zarząd Fundacji gwarantuje niezwłoczne uzupełnienie wskazanych braków i dopełnienie obowiązku oznakowania, wynikającego z umowy.

Fundacja, zgodnie z zapisami umów, zobowiązana była do umieszczenia ww. informacji na wszystkich zakupionych przedmiotach, a w przypadku naruszenia przepisów w tym zakresie zapłaty kary umownej w wysokości 1% kwoty przyznanej dotacji za każdy przypadek naruszenia. Zakupy środków trwałych i wyposażenia były realizowane we wszystkich projektach objętych kontrolą, na które Fundacja otrzymała kwotę 1905 tys. zł.

(akta kontroli tom III str. 298, 578, tom IV str. 81-87)

12. Wbrew zapisom § 2 ust. 4 umowy o dotację na sfinansowanie projektu Razem dla kultury, Fundacja wykazywała informacje w zakresie osiągniętych w wyniku jego realizacji wskaźników rezultatu pomimo braku dokumentów, które zgodnie z wnioskiem miały stanowić źródło danych do ich pomiaru.

Ustalono, że Fundacja na dzień sporządzenia sprawozdania końcowego nie posiadała ww. dokumentów:

⁶⁰ Razem dla kultury (§ 6 ust. 2 i 3), Endowment (§ 5 ust. 2 i 3), Teatr bez Maski (§ 7 ust. 1 i 3), Horyzont Akademicki (§ 6 ust. 2 i 3), Budowa Wschodniej Federacji (§ 7 ust. 1 i 3), ITA (§ 6 ust. 1-3).

- książki wyjazdów pojazdu – źródła pomiaru wskaźnika nr 9 do działania nr 4 *liczba zorganizowanych wydarzeń poza siedzibą Fundacji*,
- protokołu z aktywności konta – źródła pomiaru wskaźnika nr 13 do działania nr 6 *liczba nowych polubień*,
- dyplomu ukończenia studiów – źródła pomiaru wskaźnika nr 17 do działania 7 *liczba osób, które uzyskały dyplom ukończenia studiów*. w liczbie, który pozyskano dopiero w trakcie kontroli NIK.

Prezes potwierdził, że książka wyjazdów pojazdu nie była prowadzona. Wyjaśnił, że osoba zatrudniona do promocji przekazywała Zarządowi Fundacji ustne sprawozdania z postępów działań promocyjnych oraz aktualne statystyki liczby polubień i „obserwacji” kont Fundacji. W kwestii braku dyplomu ukończenia studiów podał, że mimo wielomiesięcznych, usilnych starań uczestniczki, do 17 sierpnia 2023 r. nie został jej wydany, przy czym Zarząd miał pewność, iż osoba ta ukończyła studia podyplomowe, ze względu na obecność przy licznych rozmowach z sekretariatem Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie i jasno deklarowanymi przez niniejszy informacjami, iż studia zostały zakończone z pozytywnym wynikiem.

(akta kontroli tom III str. 123-144, 168-184, 579, tom IV str. 123-129, 148-157)

13. Bez uzyskania zgody NIW i bez zawarcia aneksu do umowy, Fundacja nie zrealizowała bądź zrealizowała w ograniczonym zakresie niżej wymienione działania przewidziane w projekcie Teatr bez Maski:

- a) zorganizowania docelowej teatralnej grupy 20 aktorów, która miała uczestniczyć w warsztatach, happeningach oraz improwizacjach. W warsztatach, wg list obecności, uczestniczyło maksymalnie 16 osób, w tym dziewięcioro aktorów Teatru bez Maski⁶¹.

Prezes wyjaśnił m.in., że osoby uczestniczące w warsztatach należały w większości do grupy warsztatowej aktorów, której ilość w sprawozdaniu końcowym określiliśmy na poziomie 10 osób. Zespół aktorski, zgodnie ze sprawozdaniem, składał się z 12 osób, również będących beneficjentami bezpośrednimi zadania. Łącznie daje to liczbę 22 osób. Podstawą do określenia liczby beneficjentów zadania były ankiety przeprowadzane wśród grupy osób będących w zespole aktorskim, jak również w zespole warsztatowym w liczbie 20.

Wyjaśnień Prezesa nie potwierdzają listy obecności osób biorących udział w warsztatach oraz anonimowe ankiety, ponieważ nie identyfikują respondentów.

- b) zorganizowania warsztatów z komunikacji interpersonalnej. Fundacja sfinansowała w zamian warsztaty nieujęte we wniosku dotyczące: interpretacji tekstu poetyckiego, pantomimy, charakteryzacji aktorskiej, projektowania kostiumów, „sound desingu”.

Prezes wyjaśnił m.in., że warsztaty z komunikacji interpersonalnej obejmują szeroki zakres działań. Komunikacja interpersonalna z definicji obejmuje porozumiewanie się minimum dwóch osób w celu wzajemnego przekazywania myśli, uczuć, podstaw, etc. Taką tematykę obejmowały warsztaty realizowane pod nazwami: interpretacja tekstu poetyckiego - czyli komunikacja ukrytymi w utworach emocjami, pantomima - komunikacja gestem, budowanie historii - komunikacja treścią, „sound design” - komunikacja głosem. Tym samym warsztaty zostały przeprowadzone pod nazwami bardziej precyzyjnymi niż stricte „Warsztaty z komunikacji interpersonalnej”. Warsztaty z charakteryzacji aktorskiej i projektowania kostiumów są składowymi szerzej ujętych w ofercie warsztatów z budowania postaci.

⁶¹ <https://teatrbezmaski.pl/> Teatr powstał w 2018 r. w ramach projektu Klub Inteligencji Artystycznej – projekt dofinansowany ze środków NIW dotacją w wysokości 399 970 zł.

- c) przeprowadzenia happeningów spontanicznych⁶², które miały się odbywać się w bezpośrednim kontakcie z publicznością. W sprawozdaniu z wykonania zadania podano, że happeningi przybrały formę warsztatową.

Według wyjaśnień Prezesa - happeningi spontaniczne, ze względu na fakt wystąpienia pandemii COVID-19, zostały przeprowadzone w formie warsztatowej z zachowaniem wszystkich zaplanowanych we wniosku założeń. Powszechny lockdown i niemożliwość swobodnego przemieszczania się, czy gromadzenia w grupach, uniemożliwiły przygotowanie i przeprowadzenie pierwotnie zaplanowanej, klasycznej formy happeningów. Warsztatowa forma, poprzez próby z kamerą, dała aktorom szansę do zapoznania się z inną formą pracy, znacznie różniącą się od teatralnej. Warsztaty dały szansę odpowiednio oswoić się aktorom z obiektywem, nabrać poprawnych nawyków pracy z kamerą, uniknąć stresu i obaw przed bliskością „trzeciego oka” i skutecznie przygotować się do stworzenia dwóch filmowych improwizacji.

- d) przeprowadzenia pierwszej⁶³ i drugiej⁶⁴ improwizacji, jako głównych happeningów. W sprawozdaniu z wykonania zadania podano, że w ramach pierwszej improwizacji powstała „Piosenka o trudnej miłości”, natomiast w ramach drugiej - film krótkometrażowy „Lubelski przysmak”. Działania te, według umowy, nie były zaplanowane do dofinansowania.

Prezes wyjaśnił, że pandemia COVID-19 uniemożliwiła wyjście z działaniami w formie tradycyjnej do społeczeństwa. Cały zespół, podjął jednogłośnie decyzję o przeniesieniu wymienionych form do przestrzeni online. Takie działanie pozwoliło nam wykonać założone cele, mimo iż w nieco zmodyfikowanej formie i pozwolić aktorom wykorzystać zdobyte na warsztatach i podczas własnej pracy twórczej umiejętności. Improwizacje dostępne były dzięki transmisji online za pośrednictwem platformy <https://meet.jit.si/>. Transmisja dodatkowo była rejestrowana kilkoma kamerami, by wykorzystać zmagania aktorów podczas wspomnianych improwizacji do celów późniejszej promocji Teatru bez Maski. W związku z tym, materiał ten został obrobiony przez montażystę oraz zostały dobrane sceny dodatkowe, czego wynikiem są nagrania „Piosenka o trudnej miłości” oraz „Lubelski przysmak”.

- e) przeprowadzenia działań promocyjnych wykonywanych podczas happeningów ulicznych, kampanii door-to-door, występów w lokalnych mediach (radio i telewizja). W sprawozdaniu z wykonania zadania podano, że działalność happeningową w przestrzeni publicznej przeniesiono do wirtualnej rzeczywistości z powodu sytuacji epidemiologicznej. Powstały m.in. trzy krótkie etudy filmowe, w tym piosenka z teledyskiem oparte na technice improwizacji, które miały spełnić rolę happeningów oraz seria „Zza kulis”, w której opublikowano krótkie wywiady z aktorami.

Prezes wyjaśnił, że zgodnie z wnioskiem udostępnialiśmy wywiady z naszymi aktorami oraz trailery. Nieprzerwanie działały nasze konta w mediach społecznościowych, a częstość publikowania treści wielokrotnie wzrosła. Z powodu pandemii COVID-19, a co za tym idzie koniecznością zmiany formuły, czyli przeniesienia większości działań do Internetu, rozmowy i ustalenia z przedstawicielami mediów, niezależnie od nas uległy zmianie. Kontaktowaliśmy się z redakcjami lubelskimi, ale z uwagi na przesył treści online nie byli zainteresowani ofertą promocji. Wiele organizacji i instytucji kultury w regionie, a także w Polsce, zaczęło produkować w bardzo dużych ilościach treści internetowe. My również byliśmy do tego zmuszeni. Z takimi materiałami trudniej było nam przebić się do mediów, mimo licznych prób nawiązania kontaktu i zainteresowania działaniami.

⁶² Planowany termin realizacji od 1 marca do 20 listopada 2020 r.

⁶³ Planowany termin realizacji od 22 czerwca do 19 lipca 2020 r.

⁶⁴ Planowany termin realizacji od 26 października do 8 listopada 2020 r.

Oczywiście niemożliwa była również kampania door-to-door z powodu restrykcji i obostrzeń pandemicznych. Promocja za pośrednictwem InstaStories była jedną z najskuteczniejszych i najszybszych metod promocji. Niestety miała też swoje wady i jedną z nich jest znikanie materiału po 24 godzinach. W toku promocji zdecydowaliśmy się na użycie tego narzędzia, ponieważ w naszych zespołach było wiele osób z kontami na portalu Instagram, dzięki czemu nagrania zostały udostępniane dalej. Materiały krążyły po sieci przez 24 godziny nie tylko na koncie Teatru bez Maski, ponieważ aktorzy, ich znajomi oraz inni obserwatorzy przekazywali je dalej. Z naszego punktu widzenia była to skuteczna forma dotarcia, która przyciągnęła do profilu Teatru nowych zainteresowanych.

Fundacja nie wystąpiła do NIW o zmianę warunków umowy w przedmiocie: liczby osób stanowiących grupę docelową Teatru bez Maski, przeprowadzenia happeningów spontanicznych, pierwszej i drugiej improwizacji, działań promocyjnych. Nie realizując ww. działań Fundacja nie osiągnęła zaplanowanego poziomu osiągnięcia rezultatu i wskaźnika zgodnie z ofertą w zakresie zorganizowania improwizacji teatralnych.

Prezes wyjaśnił m.in., że nie wystąpiono o zmianę warunków umowy w zakresie liczby osób stanowiących grupę docelową ze względu na brak konieczności takich zabiegów. W pozostałym zakresie nie wystąpiono o zmiany kierując się zapisami ujętymi w regulaminie FIO (cz. A dz. VIII rozdz. 4), że zmiany w harmonogramach realizacji zadań nie wymagają formy aneksu, pod warunkiem, że nie naruszają okresu realizacji projektu. Zmiany wymienione na wstępie, dotyczą zapisów zawartych w harmonogramie zadania, zatem nie obowiązywało wobec nich wystąpienie z wnioskiem o zmianę warunków umowy.

Umowa Nr 210/II/2020 z 3 czerwca 2020 r. była umową o powierzenie realizacji zadania publicznego w rozumieniu art. 16 ust 1 ustawy dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁶⁵ i zgodnie z postanowieniem tego artykułu Fundacja zobowiązana była do wykonania zadania publicznego w zakresie i na zasadach określonych w umowie.

NIK zauważa, że Fundacja nie zrealizowała żadnego z opisanych działań zgodnie z harmonogramem oferty, stanowiącej załącznik do umowy. Bez zgody NIW zrealizowała natomiast działania inne, które w sposób istotny zmieniają treść oferty. Zdaniem NIK wprowadzenie tak istotnych zmian do umowy wymagało nie tylko zgłoszenia do NIW, akceptacji ze strony NIW, ale również wprowadzenia ich do umowy w formie aneksu. Sfinansowanie z dotacji działań innych niż wskazane w umowie świadczy o jej wykorzystaniu w tej części niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli tom I str. 68-178, tom II str. 480-481)

14. Fundacja sfinansowała i rozliczyła w 2022 r. z projektu ITA w ramach kosztów poniesionych na wyjazdy studyjne pobyt w hotelu w Lublinie w kwocie 3135 zł (na podstawie faktury VAT nr 1630/2022 wystawionej 15 grudnia 2022 r. przez firmę z Lublina na kwotę 1425 zł brutto oraz nr 1631/2022 na kwotę 1710 zł) oraz usługę cateringową w wysokości 2865 zł (faktura nr 11/12/2022 z 27 grudnia 2022 r. wystawiona przez firmę z Lublina), pomimo że:

- dokumentacja projektu nie pozwala na ustalenie czy, kiedy i dla kogo zostały świadczone powyższe usługi,
- wyjazdy studyjne w 2022 r. miały miejsce do teatrów znajdujących się w Lublinie⁶⁶ lub w bliskiej odległości od Lublina⁶⁷,

⁶⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

⁶⁶ Do Teatru Panopticum w dniach 22-24 września 2022 r. oraz 17 listopada 2022 r. do Teatru ITP.

⁶⁷ Do Teatru Puk Puk w Świdniku w dniach 12 i 19 września 2022 r. oraz do Teatru Za Kulisami w Melgwi w dniach 8 i 15 września 2022 r.

- w wyjazdach tych uczestniczyło ze strony Fundacji od dwóch do trzech osób zaangażowanych w realizację zadania, których miejscem zamieszkania był Lublin lub Świdnik.

Prezes wyjaśnił, że pobyt w hotelu sfinansowano członkom zespołu badawczego, którzy na co dzień nie zamieszkują w Lublinie czy jego okolicach. W celu oszczędności czasu, zgodnie z pozycją w budżecie zadania, został sfinansowany pobyt w czasie długotrwałych konsultacji i dyskusji dotyczących podsumowania 2022 r. oraz dalszej wizji ścieżki działań. Usługa cateringowa była fakturą zbiorczą za obsługę podczas zespołu projektowego oraz ekspertów zaproszonych gości, podsumowujących wyjazdy, odbywające się na przestrzeni roku.

NIK nie uznaje argumentacji Prezesa. Wyjazdy badawcze zostały w 2022 r. sfinansowane w ramach oddzielnej pozycji budżetowej ujętej w ofercie. Odnosząc się do wyjaśnień należy podnieść, że zespół badawczy ostatni wyjazd odbył w dniach 3-4 grudnia 2022 r. do Sopotu, za który rozliczył koszty noclegu w wysokości 550 zł. Również w przypadku pozostałych wyjazdów badawczych (Tychy i Słupsk) rozliczone zostały koszty noclegów dla uczestników (1167 zł). Miejscem zamieszkania wszystkich osób uczestniczących w wyjazdach badawczych był Lublin lub miejscowości znajdujące się w bliskiej odległości od Lublina. Wobec powyższego nieuzasadnione były również koszty cateringu poniesione w Lublinie. Zarówno faktura za pobyt w hotelu jak i za catering nie zawierały danych kto i kiedy w nich uczestniczył, co uniemożliwiało powiązanie wydatków z projektem. Zgodnie z Regulaminem konkursu (pkt 4 część A Zasady przyznawania dotacji, II Zasady finansowania i realizacji zadań) na podstawie, którego projekt był realizowany za niekwalifikowalne uznaje się wydatki nieodnoszące się jednoznacznie do zadania publicznego zaplanowanego w treści wniosku. Mając na uwadze powyższe, wydatki za pobyt w hotelu i usługę cateringową należy uznać za poniesione niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli tom II str. 373-381, 39-393, 412-415, 461-466)

15. Fundacja rozliczyła w dwóch projektach koszty wynajmu samochodu i zakupu paliwa w łącznej kwocie 13 619,65 zł z pominięciem postanowień regulaminu konkursu PROO-4 edycja 2022 oraz NOWE FIO edycja 2021 w zakresie rozliczania podróży służbowych osób zaangażowanych w realizację projektów.

W projekcie ITA rozliczono koszty wynajmu samochodów oraz zakupu paliwa do tych samochodów (803,66 zł⁶⁸ w 2022 r. oraz 2321,67 zł⁶⁹ w 2023 r.), natomiast w Budowie Wschodniej Federacji koszty usługi carsharingowej (9258 zł w 2021 r. i 1236,32 zł w I półroczu 2023 r.) przy czym z dokumentacji projektów nie wynikało na jakich trasach, kiedy i przez kogo były samochody te były używane.

Zgodnie z regulaminami ww. konkursów do należności z tytułu podróży służbowej, odbywanej na obszarze kraju przez osoby zatrudnione przy realizacji zadania, należało stosować rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej⁷⁰. Do przestrzegania postanowień regulaminów Fundacja zobowiązała się w § 1 ust. 3 pkt 1 umów na realizację ww. projektów. Dodatkowo w umowie na realizację projektu ITA uszczegółowiono zapisy, że koszty na wyjazdy studyjne i badawcze będą ponoszone w postaci zwrotu kosztów poniesionych za bilet

⁶⁸ Na podstawie faktury nr FV LU/059/11/2022 wystawionej 23 listopada 2022 r. przez firmę z Warszawy, posiadającej oddział w Ciecierzynie (447 zł brutto) oraz dwóch faktur na paliwo (356,66 zł brutto).

⁶⁹ Na podstawie faktur: nr FV LU/025/03/2023 wystawionej 9 marca 2023 r. przez firmę z Warszawy, posiadającej oddział w Ciecierzynie (640 zł brutto), nr FS 10/06/2023 wystawionej przez firmę z Białki w powiecie parczewskim (928 zł brutto) oraz faktur za paliwo w łącznej wysokości 753,67 zł brutto.

⁷⁰ Dz. U. poz. 167, ze zm.

zakupiony w celu dotarcia na miejsce spotkania lub zwrotu kosztów podróży poniesionych na podstawie delegacji służbowej zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Natomiast koszty opłacenia faktury za paliwo miały być ponoszone w sytuacji podróży samochodem Fundacji.

Fundacja zobowiązana była do przestrzegania zasad określonych w ww. rozporządzeniu dotyczącym pracowników zatrudnionych w sferze budżetowej.

Prezes wyjaśnił, że koszty wynajmu samochodów oraz zakup paliwa do tych samochodów sfinansowano dla zespołu projektowego w celu dotarcia na festiwale teatralne lub do teatrów na terytorium Polski, by zespół mógł zrealizować ujęte w ofercie zadania związane z popularyzacją działalności teatrów alternatywnych i festiwali off-owych. Usługa carsharingowa została sfinansowana w celu możliwości organizacji wyjazdów Zarządu Fundacji oraz zespołu projektowego na spotkania, wydarzenia i rozmowy związane z realizacją projektu, zawiązywaniem rozmów do późniejszych partnerstw, finalnie skutkujących budową trwałej współpracy z organizacjami III sektora. Działania te zostały wcześniej przewidziane i ujęte w harmonogramie oraz budżecie zadania.

(akta kontroli tom II str. 146-173, 293-316, 382-389, 398-411, 461-466, tom IV str. 1-20)

16. Koordynatorzy projektu Horyzont Akademicki w niepełnym zakresie weryfikowali treść artykułów popularno-naukowych sporządzonych w ramach projektu i opublikowanych na stronie internetowej Monitora Powszechnego⁷¹, co spowodowało wypłacenie autorom 9805 zł za napisanie artykułów, które powinny budzić wątpliwości co do posiadania charakteru indywidualnego, pomimo zawarcia w umowach zobowiązania do napisania dzieła o takim charakterze, które nie będzie opracowaniem, przeróbką lub adaptacją cudzego utworu.

Tylko jednemu koordynatorowi przypisano zadanie kontroli merytorycznej oraz dbałości o wysoką jakość projektu, który realizował zadanie na podstawie umowy zlecenia w okresie od 1 października do 31 grudnia 2022 r. W umowach z czterema koordynatorami Scytia nie zabezpieczyła swoich interesów przez zawarcie w nich postanowień zobowiązujących do kontroli oryginalności otrzymywanych artykułów. Do zadań koordynatora należała m.in. koordynacja prac związanych z realizacją projektu, komunikacja z zespołem Fundacji, budowanie skuteczności dotarcia do szerokiego grona odbiorców, monitoring lokalnych i ogólnopolskich mediów. Łączne wynagrodzenie z tytułu koordynacji projektu wynosiło 73 500 zł, co stanowiło 38% ogółu wydatkowanej na projekt dotacji. Powyższe świadczy o tym, że Fundacja nie w pełni wywiązała się z wynikających z art. 44 ust. 3 pkt 1 lit. a) i b) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷² obowiązków dokonywania wydatków publicznych w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

W celu weryfikacji oryginalności tekstu w trakcie kontroli NIK sprawdzono 119 artykułów⁷³ w programie Plagiat.pl⁷⁴ Według metodologii programu Plagiat.pl wątpliwości powinno budzić w szczególności przekroczenie progu 50% dla WP1⁷⁵

⁷¹ <https://monitorpowszechny.pl/>

⁷² Dz. U. poz. 1270.

⁷³ Ze 120 sporządzonych.

⁷⁴ Program umożliwił wygenerowanie informacji statystycznej w postaci Współczynników Podobieństwa, które procentowo określały ilość odnalezionych w analizowanym dokumencie zapożyczeń. Według Plagiat.pl wątpliwości powinno budzić w szczególności przekroczenie progu 50% dla współczynnika WP1 i 5% dla WP2.

⁷⁵ Współczynnik Podobieństwa 1 (WP1) określa, jaką część badanej pracy stanowiły frazy o długości 5 wyrazów lub dłuższe odnalezione w bazie macierzystej instytucji, bazach innych instytucji uczestniczących w Programie Wymiany Baz, bazie RefBooks lub w zasobach Internetu (z wyłączeniem fragmentów aktów prawnych odnalezionych w Bazie Aktów Prawnych - BAP).

i 5% dla WP2⁷⁶. Z raportu z weryfikacji wynika, że 13 artykułów (10,9%) przekroczyło próg WP1, a 42 (35,3%) - próg WP2. Najwyższy wskaźnik WP1 wynosił - 93,4%, a wskaźnik WP2 - 89,4%.

Prezes wyjaśnił m.in., że każdy z dostarczanych przez Wykonawców artykuł był wczytywany w system antyplagiatowy⁷⁷ i weryfikowany przed przyjęciem. W przypadku gdy pojawiał się duży odsetek treści cytowanych, prosiliśmy autorów o korektę, choć miało to miejsce w znikomych przypadkach. Ze względu na nie naukowy a popularno-naukowy charakter portalu nieuniknionym jest, że niektóre treści powielają się z wcześniej gdzie indziej publikowanymi tekstami. Umowy nie miały w przedmiocie przedstawienia odkrywczej pracy naukowej w formie artykułu a jedynie krótką formę przedstawienia ciekawych lub mało popularnych treści w popularno-naukowej formie. Przy artykułach dotyczących treści prawnych czy administracyjnych przyjmowany był za dopuszczalny wyższy wskaźnik poziomu plagiatu, ze względu na częstość cytowania przepisów, czy używania sformułowań prawnych, które nie sposób zapisać inaczej niż zaleca to ustawodawca. Informację tę zdecydowaliśmy się podnieść, ze względu na fakt, iż znakomita większość wymienionych w pytaniu umów dotyczy artykułów o właśnie takich treściach: prawno-administracyjno-ekonomicznych.

Prezes wyjaśnił również, że potwierdzeniem poprawnego wykonania umowy o dzieło było dostarczenie artykułów przez wykonawców. W każdym przypadku artykuł został dostarczony, tym samym w opinii Zarządu umowa wykonana została zgodnie z warunkami.

(akta kontroli tom I str. 261-265, 282-309, 317-328, 340-344, 353-450, 440, 445-455, 547-612)

17. Fundacja zawarła 16 umów na łączną kwotę 219 799,75 zł z członkami Zarządu Fundacji:

- w projekcie Razem dla Kultury
 - nr UZS/2021/1/PROO1A z 4 stycznia 2021 r. na okres od 4 stycznia do 31 maja 2021 r. w ramach programu stażowego m.in. na wspomaganie działalności Fundacji,
 - nr UZ/2021/8/PRO1A z 1 czerwca 2021 r. na okres od 1 czerwca do 31 lipca 2021 r. m.in. na organizację i koordynację zespołu PR-owego,
 - nr UZ/2021/6/PROO1A z 2 sierpnia 2021 r. na okres od 2 sierpnia do 31 sierpnia 2021 r. w ramach programu stażów miesięcznych,
 - nr UZ/2021/14/PROO1A z 1 września 2021 r. na okres od 1 września do 31 grudnia 2021 r. m.in. na wsparcie budowy rozpoznawalności i pozytywnego odbioru Fundacji,
- w projekcie Endowment
 - nr UZ/2021/2/PROO2A z 4 stycznia 2021 r. na okres od 4 stycznia do 30 grudnia 2021 r., na koordynację całości działań związanych z projektem,
 - nr UD/2020/2/PROO2A z 8 sierpnia 2020 r. na wykonanie dzieła w postaci opracowania wieloletniego, kompleksowego programu utworzenia i budowania kapitału żelaznego,
- w projekcie Horyzont Akademicki:
 - nr UZ/2021/1/PROO3 z 1 marca 2021 r. m.in. na koordynację prac związanych z realizacją projektu w okresie od 1 marca do 30 kwietnia 2021 r.,

⁷⁶ Współczynnik Podobieństwa 2 (WP2) – określał, jaka część badanej pracy składała się z fraz odnalezionych w ww. bazach (z wyłączeniem BAP) o długości 25 wyrazów lub dłuższej.

⁷⁷ <https://www.editpad.org/tool/pl/plagiarism-checker>

- nr UZ/2021/4/PROO3 z 1 czerwca 2021 r. m.in. na koordynację prac związanych z realizacją projektu w okresie od 1 do 30 czerwca 2021 r.,
 - nr UZ/2022/3/PROO3 z 1 marca 2022 r. m.in. na koordynację prac związanych z realizacją projektu w okresie od 1 marca do 31 maja 2022 r.,
 - nr UZS/2021/5/PROO3 z 1 lipca 2021 r. m.in. na wspomaganie działań Fundacji przy realizacji projektu w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2021 r.,
 - nr UZS/2021/12/PROO3 z 1 października 2021 r. m.in. na wspomaganie działań Fundacji przy realizacji projektu w okresie od 1 października do 30 grudnia 2021 r.,
 - nr UZS/2022/1/12/PROO3 z 1 grudnia 2022 r. m.in. na wspomaganie działań Fundacji przy realizacji projektu w okresie od 1 do 29 grudnia 2022 r.,
 - w projekcie Budowa Wschodnie Federacji:
 - nr UZ/2022/1/NOWEFIO z 3 stycznia 2022 r. m.in. na organizację i koordynację prac zespołu fundraisingowego w okresie od 3 stycznia do 31 grudnia 2022 r.,
 - nr UZ/2023/1/NOWEFIO z 2 stycznia 2023 r. m.in. na pomoc w koordynacji i realizacji kampanii promocyjnej w okresie od 2 stycznia do 30 grudnia 2023 r.,
 - w projekcie ITA:
 - nr UZ/2022/1/PROO4 z 1 kwietnia 2022 r. na pełnienie funkcji koordynatora projektu w okresie 1 kwietnia do 31 sierpnia 2022 r.,
 - umowa o pracę zawarta 1 września 2022 r. – zatrudnienie na stanowisku koordynatora projektu w okresie od 1 września do 31 grudnia 2022 r.,
- pomimo braku uchwały Rady Fundacji w przedmiocie zatrudnieniu członków Zarządu Fundacji i ustalenia przysługującego im wynagrodzenia, przewidzianej w § 16 ust. 3 Statutu Fundacji.

W Statucie Fundacji nie przewidziano sytuacji, w których Fundacja będzie uprawniona do zawierania z członkami Zarządu innych umów niż związane z zatrudnieniem i pełnieniem funkcji w Zarządzie, przy czym przed zawarciem tego rodzaju umów decyzję o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia podejmuje Rada Fundacji w formie uchwały.

Prezes wyjaśnił, że Rada Fundacji nie podejmowała decyzji o zatrudnieniu członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i ustaleniu ich wynagrodzenia, ze względu na brak zdarzenia zatrudnienia na podstawie stosunku pracy na funkcji członka Zarządu lub członka Komisji Rewizyjnej jakiegokolwiek osoby fizycznej.

Zdaniem NIK, umowy zlecenia stanowią jedną z form zatrudnienia⁷⁸. Statut nie precyzuje, że uchwała Rady Fundacji ma dotyczyć zatrudnienia na podstawie umowy o pracę czy zlecenia (wszystkie lub niektóre). Zawarte umowy dotyczyły realizacji zadań Fundacji, za które odpowiedzialność ponosi Zarząd Fundacji i otrzymanie za to wynagrodzenia, na mocy Statutu, podlegało ustaleniu przez Radę Fundacji. Powyższe świadczy również o braku przejrzystości działania Fundacji w odniesieniu do wykorzystania środków z projektów NIW.

(akta kontroli tom I str. 302-334, 442-445, 456-530, tom II str. 188-231, 333-348, tom III str. 216-233, 573-575, 575-552, 591-594)

18. Ze środków dotacji NIW przeznaczonych na realizację projektów Budowa Wschodniej Federacji i Endowment Fundacja finansowała kursy i studia podyplomowe dla osób nieuczestniczących w ich realizacji oraz niebędących pracownikami Fundacji, tj.:

- w 2021 r. z projektu Budowa Wschodniej Federacji sfinansowała koszt studiów podyplomowych w łącznej wysokości 13 400 zł dla dwóch osób, które nie były jej pracownikami. Było to niezgodne z postanowieniami umowy w ramach działania

⁷⁸ Według WSJP zatrudnienie to stałe zajęcie, za które otrzymuje się pieniądze.

„Podnoszenie kompetencji osób związanych z Fundacją”, zobowiązującej sfinansowanie studiów pracownikom Fundacji. Środki wydatkowano na studia podyplomowe z zakresu Administrowania Funduszami Unijnymi w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie dla osoby fizycznej, będącej członkiem Komisji Rewizyjnej Fundacji Scytia (6700 zł) oraz osoby fizycznej, pełniącej funkcję Prezesa Fundacji Instytutu im. Wojciecha Szczepanka (6700 zł). Osoby te nie były pracownikami Fundacji, nie uczestniczyły również w realizacji zadań projektu Budowa Wschodniej Federacji;

- w 2020 r. z projektu Endowment sfinansowała sześć kursów i szkoleń dotyczących głównie zagadnień związanych księgowością oraz podatkami dla osób, które nie były pracownikami Fundacji (w tym, zatrudnionymi na podstawie umów cywilnoprawnych) służących jego realizacji na kwotę 3254 zł⁷⁹, co naruszało zapisy umowy zgodnie z którymi celem wydatków na studia podyplomowe miało być doksztalcenie kadry Fundacji. W uzasadnieniu wniosku o aneks złożony do wniosku 20205-2, w dniu 25 października 2021 r. wskazano, że kursy skutecznie i w krótkim czasie podniosą kompetencje pracowników, a Ci nabędą dzięki nim nowe umiejętności i możliwe będzie zbudowanie szerszej struktury Fundacji głównie działu kadr i księgowości.

W kwestii wydatków poniesionych z projektu Budowa Wschodniej Federacji Prezes wyjaśnił, że sfinansowano studia dla współpracowników Fundacji. Pojęcie „pracownik” użyte w ofercie zadania nie miało charakteru wyciągniętego z Kodeksu pracy, jedynie potoczne użycie tego słowa jako osoby związanej z Fundacją. Ponadto działanie, którego to dotyczyło, w harmonogramie ujęto pod nazwą „Podnoszenie kompetencji osób związanych z Fundacją”. Osoby, które skorzystały z oferty poszerzenia swoich kompetencji były w tamtym czasie (i są) osobami zaangażowanymi w działanie organizacji. Jedna z osób zasiada w organie nadzoru Fundacji, druga w tamtym czasie współpracowała z Fundacją na podstawie umowy zlecenia. W uzasadnieniu wydatków na kursy i szkolenia poniesione w ramach projektu Endowment podał, że osoby którym sfinansowano kursy i szkolenia są wolontariuszami i współpracownikami Fundacji, aktywnymi w działaniu na rzecz i dla rozwoju Fundacji zaangażowanymi w prawidłową realizację projektu Endowment.

Odnosząc się do wyjaśnień Prezesa należy podnieść, że zgodnie z § 21 ust 4 Statutu, członkostwa w Komisji Rewizyjnej nie można m.in. łączyć ze stosunkiem pracy z Fundacją. Natomiast „współpraca” z drugą osobą dotyczyła projektu Horyzont Akademicki, w ramach którego zlecono jej realizację zadań⁸⁰ na podstawie umowy z 1 października 2021 r. i wypłacono wynagrodzenie w wysokości 10 500 zł, sfinansowane w całości ze środków NIW. Zaangażowania w realizację projektu Endowment przez osoby uczestniczące w kursach i szkoleniach nie potwierdza jego dokumentacja.

(akta kontroli tom II str. 138-145, tom III str. 348-365, 392-393, 553-571)

19. W ramach projektu Budowa Wschodniej Federacji sfinansowano zakup plakatu do filmu „Ballada Kyczajewska” w kwocie 3075 zł (faktura nr 16/2023 z 16 maja 2023 r. wystawiona przez firmę z Torunia), który nie dotyczył promocji działań przewidzianych do realizacji w ramach ww. projektu, ponadto plakat ten nie zawierał informacji, że został sfinansowany ze środków NIW.

⁷⁹ Faktury nr: 213/12/2021 z 28 grudnia 2021 r., 10/06/12/2021 z 8 grudnia 2021 r., 21/06/12/2021 r. z 16 grudnia 2021 r., 23/06/12/2021 z 16 grudnia 2021 r., 25/06/12/2021 z 16 grudnia 2021 r. i 24/06/12/2021 z 16 grudnia 2021 r.

⁸⁰ M.in. koordynowanie prac związanych z realizacją projektu Horyzont Akademicki, komunikacja z zespołem Fundacji i Zarządem, koordynacja prowadzenia dokumentacji związanej z projektem, budowa skuteczności dotarcia do szerszego grona. Zadania wykonywane w okresie od 1 października do 30 grudnia 2021 r.

Prezes wyjaśnił, że sfinansowano w 2023 r. wydatek na zakup oficjalnego plakatu do filmu ze względu na uznanie przez Zarząd Fundacji niniejszego wydarzenia za świetny sposób na sieciowanie i dotarcie do szerokiego grona odbiorców w tworzeniu, budowaniu a w przyszłości wspólnym działaniu organizacji III Sektora głównie bloku wschodniego. Film porusza tematy niezwykle bliskie zarówno Polakom, jak i naszym sąsiadom, którzy nieustannie bronią swojej Ojczyzny. W ostatnich latach, również organizacje pozarządowe, szerokim kanałem skierowały swoją pomoc w kierunku uchodźców ze Wschodu oraz ofiar wojny na Ukrainie. Dzięki temu współrealizacja takiej inicjatywy była idealną okazją, by bezpośrednio wyjść z propozycją współtworzenia naszej inicjatywy do różnorodnej grupy organizacji III sektora.

NIK zauważa, że zamieszczone na plakacie logo Fundacji w żaden sposób nie promuje Budowy Wschodniej Federacji III Sektora, a zgodnie z § 7 ust. 1 umowy na realizację projektu Fundacja zobowiązała się do umieszczania logo i Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 oraz informacji, że zadanie publiczne jest współfinansowane/finansowane ze środków otrzymanych z NIW na wszystkich materiałach, w szczególności promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych, dotyczących realizowanego zadania publicznego oraz zakupionych rzeczach, o ile ich wielkość i przeznaczenie tego nie umożliwia, proporcjonalnie do wielkości innych oznaczeń, w sposób zapewniający jego dobrą widoczność.

(akta kontroli tom II str. 65-73, 174-175, 478-479)

20. Fundacja nie wywiązała się z ustawowego obowiązku określonego przepisem art. 12 ust. 2 ustawy o fundacjach w zakresie corocznego składania sprawozdań ze swojej działalności Ministrowi Edukacji i Nauki, obejmujących najważniejsze informacje o działalności w okresie sprawozdawczym, pozwalające ocenić prawidłowość realizacji celów statutowych. Sprawozdanie za 2020 r. i za 2021 r. Fundacja złożyła w czasie trwania kontroli NIK tj. 10 sierpnia 2023 r. W tym dniu zostało również złożone sprawozdanie z działalności Fundacji za 2019 r.

Prezes wyjaśnił, że uchybienie w tym zakresie wynikało wyłącznie z niedopatrzenia. Rokrocznie sprawozdania zarówno z części merytorycznej (jak również finansowej) z działalności fundacji przedkładane były komisji rewizyjnej. Pominięto jednak nieumyślnie element wysyłki sprawozdań i przedłożenia ich Ministrowi. Niedopatrzenie to zostało uzupełnione, a wymieniane dokumenty przedłożone Ministrowi Edukacji i Nauki w dniu 10 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli tom IV str. 81-112)

21. Zarząd Fundacji nie uchwalił rocznych planów działania Fundacji oraz planów finansowych na lata 2021-2023 wymaganych przepisem § 19 ust. 2 lit. a Statutu.

Według wyjaśnień Prezesa, działalność Fundacji przez szereg ostatnich lat polegała przede wszystkim na realizacji projektów i działań realizowanych w ramach dotacji ministerialnych i innych instytucji dotujących. Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej ze stałymi przychodami, czy stałymi dotacjami, przez co niemożliwym jest zaplanowanie działań finansowych na rok do przodu. Częstokroć, informacje o naborach do programów były publikowane w trakcie roku kalendarzowego, przez co niemożliwym było ich wcześniejsze zaplanowanie. Ponadto każdy z realizowanych projektów wraz ze składaną ofertą posiadał harmonogram realizacji zadania oraz budżet co stanowiło podstawę do działań organizacyjnych, merytorycznych i finansowych Fundacji w danym roku kalendarzowym. Plany, o których mowa w pytaniu nie przybierały formy pisemnej, jedynie ustne ustalenia, jaki kierunek zostaje obierany na dany rok, dodatkowo sukcesywnie uzupełnianie o działania, które w trakcie roku otrzymały finansowanie od instytucji dotujących.

(akta kontroli tom IV str. 81-112)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzanymi nieprawidłowościami, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Dokonywanie wydatków do wysokości planu określonego w kosztorysie projektu i uzgodnionego z NIW.
2. Ujmowanie w rozliczeniach realizowanych projektów wydatków na dostawy, usługi i działania jednoznacznie związane z projektami i należyte ich dokumentowanie.
3. Terminowe regulowanie zobowiązań.
4. Przestrzeganie zasad reprezentacji określonych w Statucie Fundacji.
5. Dokonywanie płatności po odbiorze dóbr i usług, zrealizowanych zgodnie z zawartą umową.
6. Bieżące aktualizowanie Polityki rachunkowości Fundacji oraz zawieranie w niej danych wymaganych ustawą o rachunkowości.
7. Ujmowanie wydatków realizowanych projektów w ewidencji księgowej zgodnie z zawartymi umowami.
8. Terminowe dokonywanie zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji.
9. Terminowe składanie sprawozdań z realizacji projektu.
10. Rzetelne prowadzenie ewidencji wyposażenia Fundacji.
11. Oznakowanie sprzętu i wyposażenia zakupionego ze środków dotacji NIW.
12. Dokumentowanie wskaźników rezultatu realizowanych projektów zgodnie z zapisami umów.
13. Pełną i terminową realizację działań określonych w umowach o realizację zadań finansowanych z NIW.
14. Podjęcie działań zmierzających do zwrotu części dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem na realizację projektów: Teatr bez Maski i ITA.
15. Przestrzeganie zapisów regulaminu projektów dotyczących ponoszenia kosztów podróży służbowych.
16. Weryfikowanie spełnienia warunku indywidualnego charakteru artykułów (np. prasowych, popularno-naukowych) opracowywanych przez wykonawców i finansowanych ze środków dotacji otrzymanej z NIW.
17. Zawieranie umów z członkami Zarządu po podjęciu uchwały przez Radę Fundacji w tym zakresie.
18. Terminowe składanie sprawozdań z działalności Fundacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 18 września 2023 r.

Kontrolerzy:

Barbara Koszałka
Doradca ekonomiczny

(-)

.....
Podpis

Iwona Pacwa
Główny specjalista kontroli
państwowej

(-)

.....
Podpis

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch

.....
Podpis

Zmiany w wystąpieniu dokonał:

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch

.....
Podpis

[...]* - „W treści wystąpienia pokontrolnego NIK wyłączyła jawność informacji dotyczących dóbr osobistych na podstawie art. 43 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, ze zm.) w interesie podmiotu, którego dotyczą zawarte w wystąpieniu pokontrolnym informacje, poprzez ich anonimizację i zastąpienie oznaczeniem „[...]”.

